

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN TEKNİK
ÖĞRETMENLERE VE KÜLTÜR ÖĞRETMENLERİNE
YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

ERDOĞAN DEDE

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ PROGRAMI

İstanbul, 2008

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN TEKNİK
ÖĞRETMENLERE VE KÜLTÜR ÖĞRETMENLERİNE
YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

ERDOĞAN DEDE

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ PROGRAMI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Semra ÜNAL

İstanbul, 2008

TC.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN...TEKNİK...ÖĞRETMENLERİ...VE...
KÜLTÜR...ÖĞRETMENLERİNE...YAKLAŞIMLARININ...DEĞERLENDİRİLMESİ

.....ZARIFIN DEĞER.....

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı

:Prof.Dr.Semra Ünal.....

S.Ünal

Üye

:Prof.Dr.Serap Ada.....

S.Ada

Üye

:Yrd.Doç.Dr.Ahmet Şirin.....

A.Şirin

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 30.../06.../2008

ÖNSÖZ

Mesleki eğitim ülkemizde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Mesleki bilgi ve beceriler sahip yetişmiş insanlara daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Teknolojik gelişmeler, sanayi gelişmeleri sonucunda bu alanda çalışacak mesleki bilgi ve beceriler sahip insanlar daha fazla talep edilmektedir.

Mesleki yeterliğe sahip insanların yetiştirildiği meslek liseleri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Buralardan yetişecek insanların üstleneceği görevlerin ve sorumlulukların artması bu eğitim kurumlarının her alanda daha iyi standartlara sahip olmasını gerektirmektedir.

Giderek daha fazla önem kazanan meslek liselerinin amacına uygun bireyler yetiştirebilmesi için bu eğitim faaliyeti içinde bulunan herkese statülerine göre görevler düşmektedir. Bu görevlerin en önemlilerinden birisi hatta en önemlisi eğitim faaliyetinin yürütülmesi görevidir. Bu eğitim süreci içerisinde en temel unsurları öğretmen ve öğrencidir. Eğitim sürecinin belirlenen amaçlara uygun şekilde yürütülmesini sağlayacak, istenilen niteliklere sahip bireyleri yetiştirecek kişiler öğretmenlerdir. Bu nedenle de eğitim faaliyetinin amaçlara uygun şekilde yürütülebilmesinde öğretmen öğrenci iletişiminin de rolü büyüktür.

Bu araştırmada, meslek liselerindeki öğrencilerinin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirmek ve elde edilen bu bulguların konu ile ilgili karşılaşılan olumsuzluklara öneriler getirmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışma sürecinde değerli fikirleriyle araştırmamın yürütülmesine katkıda bulunup, kıymetli yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Semra ÜNAL Hanımefendiye, araştırmaya katılarak anketlerin ortaya çıkmasına yardımcı olan İstanbul ili Beykoz, Üsküdar ve Ümraniye ilçelerindeki meslek liselerinde okuyan öğrenci arkadaşlarıma, yüksek lisans eğitiminin ve tez çalışmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen sevgili aileme ve emeği geçenlere minnettarlıkla sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran, 2008

Erdoğan DEDE

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
I.1 GİRİŞ.....	1
I.2 PROBLEM DURUMU	1
I.3 PROBLEM CÜMLESİ.....	3
I.4 ALT PROBLEMLER	3
I.5 SAYILTILAR.....	3
I.6 ARAŞTIRMANIN AMACI	4
I.7 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
I.8 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	5
I.9 TANIMLAMALAR	6
II.1 MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	7
II.1.1 Mesleki Eğitimin Genel Amaçları	7
II.1.2 Mesleki ve Teknik Eğitime Olan Gereksinim.....	8
II.1.3 Mesleki ve Teknik Eğitimin Nitelikleri	8
II.1.4 Mesleki ve Teknik Eğitim - Genel Eğitim İlişkisi	10
II.2 EĞİTİM VE İLETİŞİM	13
II.2.1 Eğitimde İletişim Engelleri	16
II.2.1.1 İletişim Engellerini Oluşturan Faktörler	16
II.2.2 Öğretmen Öğrenci İletişimini Etkileyen Faktörler	17
II.2.2.1 Öğretmenin Etkisi	17
II.2.2.2 Öğrencinin Etkisi	18
II.2.2.3 Sınıf Ortamı.....	19
II.2.2.4 Ortak Yaşantı Alanları	19
II.2.2.5 Sınıf Yönetimi Modelleri	20
II.3 ETKİLİ ÖĞRETMENLER	20
II.3.1 Etkili Öğretmen.....	21
II.3.2 Etkili Öğretim ve Davranış Yönetimi	22
II.4 SINIF YÖNETİMİ	23
II.4.1 Sınıf Yönetiminin İçeriği	25

II.5 ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	27
II.5.1 Öğrenci Başarısında Öğretmenin Etkisi.....	27
II.5.2 Öğrenci Başarısında Motivasyon Etkisi.....	33
III.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	36
III.2. EVREN ve ÖRNEKLEM	37
III.3. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ	37
IV.1 BULGULAR	39
IV.1.1 Öğrencinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	39
IV.1.2 Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlere Göre Bağımlı Sorulara Verdikleri Cevaplara Ait Görüş Farklarına İlişkin Bulgular	41
IV.1.2.1 Öğrencinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular.....	41
IV.1.2.2 Öğrencilerin Okudukları Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular	43
IV.1.2.3 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	46
IV.1.2.4 Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna İlişkin Bulgular	75
V.1 SONUÇLAR.....	104
V.1.1 Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar.....	104
V.1.2 Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	104
V.1.3 Öğrencilerin Sınıf Değişkenine İlişkin Sonuçlar	105
V.1.4 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlar	105
V.2 TARTIŞMALAR	108
V.2.1 Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçları İle İlgili Tartışmalar	108
V.2.2 Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçları İle İlgili Tartışmalar	109
V.2.3 Öğrencilerin Sınıf Değişkenine İlişkin Sonuçlarla İlgili Tartışmalar	110
V.2.4 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlarla İlgili Tartışmalar	111
VI.1 ÖNERİLER	115
KAYNAKLAR	117
EKLER.....	122
EK 1: ANKET	122
EK 2 : ÖZGEÇMİŞ.....	126

ÖZET

MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN TEKNİK ÖĞRETMENLERE VE KÜLTÜR ÖĞRETMENLERİNE YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışmada meslek lisesi öğrencilerinin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi incelenmiştir. Bu tez altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm “Giriş”tir. İkinci bölümde yöntemin “Teorik Çerçeve”si verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırma yöntemi ve elde edilen bulgular incelenmiştir. Bu bulgulardan elde edilen bilgiler dördüncü bölümde “Sonuçlar” bölümü adı altında sunulmuştur. “Tartışmalar” ve “Öneriler” sırasıyla bu tezin beşinci altıncı bölümüdür.

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket Üsküdar, Ümraniye ve Beykoz ilçelerindeki Meslek, Anadolu Meslek ve Teknik Meslek Liselerinde öğrenim görmekte olan 300 öğrenciye uygulanmıştır. Anket üç bölüm ve 60 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler ve bağımsız sorulardan, ikinci ve üçüncü bölüm bağımlı sorulardan oluşmuştur.

Bu çalışmada kullanılan anketin istatistikî çözümünden p.05 düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Anlamlı bulunan ilişkiler değerlendirilmiş ve tablo halinde sunulmuştur. Anlamlı bir farklılık gözlenmeyen gruplar araştırma dışı bırakılmıştır. Araştırma sonucunda meslek lisesi öğrencilerinin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi sunulmuştur. Araştırmada ortaya çıkan önemli sonuçları şunlardır:

1. Öğrencilerin meslek derslerinin gelecekleri için önemli olduğunu düşündükleri görülmüştür.
2. Öğrenciler okulda meslek dersi öğretmenlerinin daha çok sevilip ve sözünün dinlendiğini belirtmişlerdir.
3. Öğrenciler meslek derslerinde daha rahat hareket ettiklerini belirtmişlerdir.
4. Öğrenciler kültür dersi öğretmenlerinin sorunlarıyla ders dışında ilgilenmediklerini belirtmişlerdir.

Haziran, 2008

Erdoğan DEDE

ABSTRACT

THE EVALUATION OF VOCATIONAL HIGH SCHOOL'S STUDENTS

APPROOCHES TO THEIR TECHNICAL AN CULTURE TEACHERS

In this study “The evaluation of vocational high school’s students approoches to their technical an culyure teachers.” is researched. This thesis contains six chapters. “Introduction” is the first division of the study. In the second division of the thesis is given “Theoretical Frame” of the methods. In the third chapter of this thesis, it is examined the survey techniques and results of the questionnaire. The information determined from the study is presented in the “Conclusions” division. “Discussion” and “Suggestions” are fifth and sixth divisions of this thesis, respectively.

The survey method is utilized in this research. The questionnaire used in this investigation was appllied to 300 students who are receiving education at Vocational, Anatolian Vocational and Technical Vocational High School in the town centers of Üsküdar, Ümraniye and Beykoz. The questionnaire consists of three parts and 64 questions. In the first part of the questionnaire includes personal information and individual questions. In the second and third parts are formed related questions.

It is determined that the significant relation at level p.05 from the statistical solution of the questionnaire employed in the study. The significant differences are evaluated and presented as tables. The groups which are not observed significant difference are left out of the study. The approaches’ evaluation of Vocational High Schools students to technical teachers and culture teacher is offered at the end of the research. The important results of this thesis are in the research:

- The students think that their profession lessons are seemed important for their future.
- Students determined that they obey and they love tichnical teacher more than culture teachers.
- Students determined that they act more peace and quiet at proffession lessons.
- The students determined that culture teachers don’t interested in with students’ problem after after the lessons.

June, 2008

Erdoğan DEDE

KISALTMALAR

Ort	: Ortalama
P	: Anlamlılık Düzeyi
SD	: Serbestlik Derecesi
SH	: Standart Hata
SS	: Standart Sapma
S	: Soru

TABLO LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo 1. Öğrencilerin “ Cinsiyet ” Değişkenine Göre Dağılımı.....	39
Tablo 2. Öğrencilerin “ Okul Türü “ Değişkenine Göre Dağılımı	39
Tablo 3. Öğrencilerin “ Sınıf “ Değişkenine Göre Dağılımı	40
Tablo 4. Öğrencilerin “Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz “Sorusuna Göre Dağılımı	40
Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	41
Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	41
Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	42
Tablo 8. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	42
Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum ” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	43
Tablo 10. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	43
Tablo 11. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	44
Tablo 12. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	44
Tablo 13. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	45
Tablo 14. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	45
Tablo 15. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek derslerinden zevk alıyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	46

Tablo 16. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	46
Tablo 17. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	48
Tablo 18. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	48
Tablo 19. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	50
Tablo 20. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	52
Tablo 21. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	53
Tablo 22. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	54
Tablo 23. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	56
Tablo 24. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Tablo 25. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Tablo 26. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	60
Tablo 27. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	61
Tablo 28 . Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	63
Tablo 29. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	64

Tablo 30. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	65
Tablo 31. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	67
Tablo 32. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	68
Tablo 33. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	69
Tablo 34 . Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	71
Tablo 35. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	72
Tablo 36. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	74
Tablo 37. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	75
Tablo 38. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	77
Tablo 39 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	79
Tablo 40 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	81
Tablo 41. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	83

Tablo 42 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	85
Tablo 43. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	87
Tablo 44 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları	89
Tablo 45 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.	91
Tablo 46 . Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerinden zevk alıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	93
Tablo 47 . Meslek liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere Ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesine İlişkin Sorular, Soruların Frekansları ve Yüzde Dağılımları.....	96

BÖLÜM I

I.1 GİRİŞ

Bu bölümde meslek lisesi öğrencilerinin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi kapsamında; problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

I.2 PROBLEM DURUMU

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda bireye yeni davranışlar kazandırma, bireyi yetiştirme ve geliştirme işidir. Eğitimin temel malzemesi insandır. Eğitim insana özgü ve insana yönelik bir etkinliktir. İnsan gerek biyolojik, gerekse psikolojik yapısı gereği eğitime muhtaç bir varlıktır(Ilgar, 2005).

Çağımızda teknoloji ve endüstri çağdaş toplum kültürünün ayrılmaz öğeleridir. Bu çağdaş oluşum, eğitimi, kurumsal, işlevsel ve yapısal yönden etkilemektedir. Bireysel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla farklılaşma süreci içinde bulunan çağdaş eğitim anlayışında ekonomik boyut önem kazanmaktadır. Bu durum toplumların çağdaşlaşma girişimlerinden sanayileşme sürecini geliştirme ve ileri teknoloji kullanma gereksinimlerinin doğal sonucudur(Alkan vb, 1998).

Teknolojik gereksinimler mesleki eğitim günümüzde giderek daha fazla önem kazandırmıştır. Artık üretkenliği bulunan mesleki ve teknik bilgi ve becerilere sahip olan insanlar daha fazla değerli hale gelmişlerdir.

Bugün ülkemizin başlıca eksiği yetişmiş teknik elemanın bulunamamasıdır. Piyasada yetişen kişiler mesleklerini varsayımlara dayanarak yada önceki tecrübelerinden faydalanarak sürdürmektedir. Teknik eleman gözü ile bakılan bu kişilerin neredeyse hiç birinin cihazın çalışma sistemi ile ilgili bilgisi yoktur.

Ülkemizde bugün 7 milyondan fazla işsiz vardır. Bu kişiler yerel basında üniversiteli işsizler ordusu olarak tanımlanır.Tek çare ise mesleki ve teknik eğitimidir. İşin sistematığını

bilen, olaya hem teorik hem pratik yönden yaklaşabilen kalifiye teknik elemanı meslek liseleri yetiştirir.

Kendi içinde Anadolu Teknik Lisesi, Teknik Lise, Endüstri meslek Lisesi ve Meslek Lisesi olarak ayrılırlar. Piyasaya kalifiye teknik eleman yetiştirirler. Ancak günümüzde bilinçsiz yönlendirmeler ve yanlış bilgilenmeden kaynaklanan nedenler yüzünden meslek liseleri hak ettiği yerde değildir.

Diğer liselerden farklı olarak öğrenciye kültür derslerinin yanı sıra teknik ve meslek dersleri de verilir. Ekonomimizin bel kemiğini oluşturan yetişmiş ara elemanı sağlayan meslek liselerinin doğru tanınması şarttır. Meslek liseleri hakkında yanlış bilinen en önemli hususlardan biri okuyan her öğrencinin sınıfı kolayca geeceğidir. Aksine meslek lisesini bitirmek genel liseden daha zordur.

Bilinenin aksine Meslek lisesi hiçbir akademik becerisi olmayan, okumayacak bireylerin gönderileceği bir yer değildir. Meslek lisesinde verilen eğitim daha kapsamlıdır. Özellikle anadolu teknik ve teknik lise sınıflarında verilen genel kültür dersleri , lise fen kolu dersleri ile tamamen aynı ve eksiksizdir. Bu nedenle eğitim tam gündür.

Akademik yeterliliği olmayan öğrencilerin yönlendirildiği Mesleki Eğitim Merkezleri ile meslek liseleri karıştırılmamalıdır. “Bari bir meslek sahibi olsun” sloganı Mesleki Eğitim Merkezleri içindir.

Giderek daha fazla önem kazanan meslek liselerinin amacına uygun bireyler yetiştirebilmesi için bu eğitim faaliyeti içinde bulunan herkese statülerine göre görevler düşmektedir. Bu görevlerin en önemlilerinden birisi hatta en önemlisi eğitim faaliyetinin yürütülmesi görevidir. Bu eğitim süreci içerisinde en temel unsurları ğretmen ve öğrencidir. Eğitim sürecinin belirlenen amaçlara uygun şeklilde yürütülmesini sağlayacak, istenilen niteliklere sahip bireyleri yetiştirecek kişiler öğretmenlerdir. Bu nedenle de eğitim faaliyetinin amaçlara uygun şekilde yürütülebilmesinde ğretmen ğrenci iletişiminin de rolü büyüktür.

Bu çalışmada, meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi yapılmaktadır.

I.3 PROBLEM CÜMLESİ

Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımları nasıldır?

I.4 ALT PROBLEMLER

1. Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşlerinde cinsiyete göre fark var mıdır?
2. Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşlerinde okudukları okul türüne göre bir görüş farkı bulunmakta mıdır?
3. Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşlerinde sınıf seviyesine göre fark var mıdır?
4. Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşlerinde okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre fark var mıdır?
5. Öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür dersi öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirmesi ne düzeydedir?

I.5 SAYILTILAR

1. Seçilen örneklem evrenini oluşturacak grup, meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımları değerlendirilmesini temsil edebilecek büyüklükte ve özelliktedir.
2. Araştırmaya katılan meslek liselerindeki öğrenciler kendilerine verilen anketlere istekle cevap vermişler, bu cevaplar onların objektif ve samimi görüşlerini yansıtmaktadır.

3. Uygulanan anket formu ön araştırmalarla geliştirilmiş, ölçme ve değerlendirme uzmanlarına inceletilmiştir. Anket kapsamı yönünden de, bu araştırma için gerekli bilgileri elde edilebilecek yeterlikte görölmüştür.
4. Kullanılan ölçme aracıyla ve izlenen yöntemle araştırmanın amaçlarına ulaşabilir.
5. Bu konuda yapılan literatür taraması, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından yeterlidir.

I.6 ARAşTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı, meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarını değerlendirmektir.

I.7 ARAşTIRMANIN ÖNEMİ

Yaşadığımız yüzyılda ortaya çıkan teknolojik gelişme artan rekabet, toplumdaki tüm yapıları değişime zorlamıştır. Ekonomik, sosyal ve kültürel alandaki değişim işin ve iş gücünün niteliğini, işin örgütlenme sürecini organizasyonların yapısını ve yönetim anlayışlarının kökünden sarsmıştır. Tüm bu gelişmeler sonucunda gereksinim duyulan yetişmiş insan gücünün sağlanmasında, en etkin kaynak olarak eğitim sistemi görölmektedir.

Teknolojik gereksinimler mesleki eğitim günümüzde giderek daha fazla önem kazandırmıştır. Artık üretkenliği bulunan mesleki ve teknik bilgi ve becerilere sahip olan insanlar daha fazla değerli hale gelmişlerdir.

Bu araştırma, günümüzde giderek daha fazla önem kazanan meslek liselerindeki öğrencilerinin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi ve elde edilen bu bulguların konu ile ilgili karşılaşılan olumsuzluklara öneriler getirmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma sonucunda, öğrencilerin meslek dersleri ve kültür dersleri hakkındaki görüşlerini ve bu derslere karşı tutumlarını ortaya koyacaktır. Bu görüşler doğrultusunda elde edilen sonuçlar eğitim görevini yapacak olan öğretmenlerle öğrenciler arasındaki iletişim faaliyetleri için yol gösterici olacaktır.

I.8 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırma 2006–2007 eğitim öğretim yılında, İstanbul ili Ümraniye, Üsküdar ve Beykoz ilçelerinde bulunan meslek liseleri, anadolu meslek liseleri ve teknik meslek liselerinde okuyan 10. ve 11.sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırmadaki ilgili ankete ortaöğretim 10. ve 11. sınıf öğrencilerinden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen öğrenciler tabi tutulmuştur.
3. Denekler 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında 10. ve 11. sınıfta okuyan öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
4. Elde edilen bilgiler geliştirilen anket formundaki sorularla sınırlıdır.
5. Bu araştırma kullanılan istatistiksel tekniklerle sınırlıdır.

I.9 TANIMLAMALAR

Mesleki Eğitim: Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili, bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireylerin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim mesleki eğitim olarak tanımlanmaktadır(Alkan vb, 1998).

Teknik Eğitim : İleri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ileri düzeyde bir meslek eğitimidir. (Alkan vb, 1998).

İletişim : Duygu, düşünce ve bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkaları ile paylaşılması olarak tanımlayabiliriz(Baltaş, 2002, s.19)

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLLİ ARAŞTIRMALAR

II.1 MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonunu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim tekniklerinin bütünü(Alkan vb, 1998).

II.1.1 Mesleki Eğitimin Genel Amaçları

Demokratik bir ortamda gençleri yaşama hazırlamada mesleki ve teknik eğitimin esas aldığı üç ana hedef:

- 1) Uygun öğrenme ortamı sağlamak,
- 2) Gerekli becerileri geliştirmek.
- 3) İstenilen davranışları oluşturmak olarak belirlenebilir.

Esasen, tüm eğitim kurumlarının bu üç temel hedefi gerçekleştirebilecek şekilde örgütlenmeleri ve gençleri bu doğrultuda yetiştirmeleri gerekir. Bu husus, çağdaş toplum yaşamının başta gelen gereksinimlerinden biridir. Bu nedenle:

- 1) Mesleki ve teknik eğitimin temel amaçları ile bilgi kazandırma eğitimi ve bireyin bütün olarak geliştirilmesini aynı paralelde yürütmek,
- 2) Her öğrenciye mesleki yöneltme ve bazılarına buna ek olarak mesleğe hazırlık programları uygulamak ve mesleki ve teknik eğitimin eğitsel yönünden tüm okul programlarında yararlanmak.
- 3) Mesleki ve teknik eğitim amaçlarını iş piyasasındaki işler için hazırlananlara göre düzenlemek gerekmektedir. Bu husus eğitimin işlevsel bir nitelik kazanması ve eğitim görmüş gençlerin yaşama uyum sağlayabilmeleri için zorunludur(Alkan.vb,1998).

II.1.2 Mesleki ve Teknik Eğitime Olan Gereksinim

Genel olarak bir ülkenin gelişimini etkileyen ana öğeler doğal kaynaklar ve insan gücüdür. Bunların sonucu da üretim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu iki öğeden gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişmesi için temeldir. Buda ancak eğitimle olanaklıdır.

Gerçekten de, doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanma, insan gücünün bu konuda yetiştirilmesine bağlıdır. Bu da iyi planlanmış eğitimi gerektirir. Eğitimi kalitesiz ve düşük düzeyde olan bir ülke, zengin doğal kaynaklara sahip olsa da asla gelişemez. Bu durum insan öğesinin ve onun eğitilme biçiminin ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir.

Özellikle gençlerin gereksinimlerinin neler olduğunu inceleyen araştırmalar ise bunların:

- 1) Meslek eğitimi,
- 2) Yurttaşlık bilgisi,
- 3) Mesleki rehberlik,
- 4) kişilik geliştirme konularında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır.

Tüm bu hususlar insan yaşamında iş ve eğitimin diğer bir değişle mesleki ve teknik eğitimin önemli bir yer tutmakta olduğunu somut göstermektedir. İnsanlık tarihinin her döneminde ve her ülkede genel eğitim politika ve uygulamalarında meslek eğitime yer verilmiş olması bu gereksinimin doğal bir belirtisidir. Gerçekten meslek eğitimi bireyin yaşamında bireysel, sosyal, ekonomik, kültürel ve ulusal, gereksinimlerinin karşılanmasında zorunlu olan bir eğitimidir(Alkan vb, 1998).

II.1.3 Mesleki ve Teknik Eğitimin Nitelikleri

Bugün mesleki ve teknik eğitimle ilgili çağdaş kurumlar bu eğitimi birey, meslek ve eğitimden oluşmuş üç boyutlu bir süreç olarak görmektedirler. Ayrıca geleneksel “ fakirler için eğitim ” anlayışı da yerine “ herkes için eğitim ” anlayışı bırakmıştır. Bu günkü mesleki ve teknik eğitim anlayışını kerterize eden başlıca nitelikler şu şekilde özetlenebilir.

1. Alışkanlık psikolojisi ve yaparak öğrenme esastır.
2. Ucuz maliyetle etkili eğitim sağlamada sosyal verimlilik aracıdır.
3. Programları iş dünyasındaki gelişmelere göre geliştirerek değişen ortama uyarlama, kuram ve uygulamada temel kuraldır.
4. Kavram, profesyonel düzeydekiler dışında iş dünyasındaki tüm meslekleri kapsamaktadır.
5. Okullar, toplumla uyumlu ve iş dünyasına dönüktür.
6. Programlar, çalışma yaşamına giren ve çalışanların büyük çoğunluğunu kapsar.
7. Değişen sosyo-ekonomik koşullara ve isteklere sürekli uyum temel kuraldır.
8. Öğrenme - öğretme ortamı iş ortamının kendisi ya da benzeridir.
9. Öğretmen öğretim alanının uzmanıdır.
10. Öğretim öğrenciye iş sağlayabilecek ve işte çalışabilme üretici gücünü geliştirinceye kadar devam eder.
11. Öğretimin içeriği, kuramcılarının bilgilerinden çok meslek alanında yetişkin kişilerin bilgi, beceri ve etkinlikleri esas alınarak geliştirir.
12. Gereksinimi olan hedef gruplara gereksinim anında ve olumlu sonuç alınacak biçimde uygulanır.
13. İstihdam gereksinimlerine göre hazırlanmış programların uygulanmasına öncelik verir.
14. Yönetim esnek ve dinamiktir.
15. İş dünyasına katılmak isteyenler, okul dışı gençler ve yetişkinlere dönüktür.
16. Öğrenciler sınıf etkinliklerinden çok laboratuvar, atölye ve alan çalışmaları yönünde güdülenir.
17. Öğretim kademesi orta öğretim sonrası yönünde gelişmektedir.
18. Programlar üst kademe öğretiminden çok hayata hazırlayıcı niteliktedir.

Görüldüğü gibi çağdaş anlamda mesleki ve teknik eğitim süreçlerinin sahip olması gereken temel nitelikler, uygulama, ekonomik, gelişmelere sürekli uyum, geniş bir meslekler dünyasını kapsama, topluma dönük olma, gerçek mesleki yaşantı ortamını sağlama, olumlu sonuca ulaşmaya kadar devamlılık uygulama yönünden gereksinime, zaman ve ihtiyacın şekline bağlı olma, istem-sunu dengesini sağlama,

kesin hedeflere yönelik olma ve hayata hazırlayıcılık gibi kendine özgü nitelikleri vardır(Alkan vb,1998).

II.1.4 Mesleki ve Teknik Eğitim - Genel Eğitim İlişkisi

Bu iki kavram hakkında eğitimciler arasında öteden beri görüş ayrılıkları vardır. Farklı görüşler bu iki tür eğitimin değişik şekilde tanımlanmasından ileri gelmektedir.

Birçok eğitimciye göre genel eğitim herhangi bir mesleki eğitime bağlı olmadan başarılı bir yaşam sağlamak için bireyin genel olarak geliştirilmesi sürecidir. Mesleki ve teknik eğitimde ise belirli bir meslek alanı ile ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılması esastır. Diğer bir deyişle; mesleki ve teknik eğitim üretimi amaç edinir. Genel eğitim ise tüketimci niteliktedir.

Genel eğitim için çoğu zaman “akademik”, “kültürel” ve “liberal” sıfatları kullanılmaktadır. Bazen “genel eğitim” deşimi eğitimin bütün anlamında kullanılmaktadır. Bu anlamda genel eğitim mesleki ve diğer çeşitli eğitim türlerini kapsamaktadır.

Tanımlanmadan doğan bu ayrımların dışında felsefi düzeyde de farklı görüşler vardır. Örneşin, bazı eğitimcilere göre genel nitelikte teknik dersler ev ekonomisi, tarım ve ticaret alanlarıyla ilgili konular hem genel eğitim hem de mesleki ve teknik eğitim gereksinimini karşılamak için uygundur.

Teknik eğitimcilere göre ise, bu tür genel amaçlı teknik konular sadece genel kültür yönünden yararlıdır. Öğrenciye, bir meslek alanında o mesleşin koşullarına hazırlayamamaktadır. Bu görüşe göre, belirli bir alandaki meslek eğitiminde genel nitelikteki mesleki konular yanında özel mesleki konularında yer alması gerekir.

Eğitim genel ve mesleki ve teknik olarak iki kategoride düşünölünce mesleki ve teknik eğitimin daha çok bilimli bir meslek alanıyla, genel eğitimin de kültürler ilişkili olduğu ileri sürölmektedir(Alkan vb, 1998).

Bu hususta iki ayrı görüş vardır. Birincisi bu iki eğitim türünün birbirine karşıt olmadığı fakat ortak bir yönlerinin de bulunmadığı yönündedir.İkinci görüş ise, iki türün birbirine karşıt olduğunu ileri sürmektedir.

Birinci görüşe göre genel ve mesleki ve teknik eğitim programları bireyin

eğitiminde denge sağlayacak şekilde birleştirilmelidir. Bu denge belirli bir meslek alanındaki uygulamalarla ilgili konularla, kültürel nitelikli konuların bireyin gereksinimine uygun olarak seçilmesiyle sağlanabilir.

Esasen bir konunun kültürel ya da mesleki değeri programdaki uygulama yeri ve şekline göre değişmektedir.

Eğer öğrenci mesleki etkinliğini artırmak maksadıyla bir eğitim etkinliğinde bulunuyorsa bu eğitim meslekidir. Aynı şekilde, bir eğitim programı öğrencinin mesleki etkinliğini arttırmak maksadıyla hazırlanmış ise, bu program mesleki olarak sınıflandırılabilir. Bu anlamda belirli bir ders maksada bağlı olarak bir öğrenciye göre mesleki bir diğerine göre ise genel eğitim anlamını taşıyabilir. Bu görüşte mesleki ve teknik eğitim, kültürel ve pratik değeri olan sosyal yönden yararlı bir mesleğe ilişkin bilgi, beceri, ve alışkanlık kazandırma süreci olarak kabul edilmektedir.

Genel eğitimle mesleki ve teknik eğitimin karşıt olduğunu benimseyen görüşe göre ise, sadece dil, klasik çağın gelenekleri, Rönesans ve diğer bazı konuların kültürel değeri vardır. Bunların dışında kalan alanlardaki etkinlik ve yaşantıların kültürel bir değeri yoktur.

Diğer taraftan, bu geleneksel anlayışın dışında bir görüş ise, kültürel standartların, geçmişin geleneklerine göre saptanamayacağını ve muhafazakar bir tutumla sağlanamayacağını savunmaktadır. Bu görüşe göre kültür, yaşamın değerlendirilmesi ve bu amaçla saptanan değerlere göre yaşanılmasıdır. Kültürlü kişi gerçeği ve güzelliği çeşitli etkinlikler yoluyla bulur. Bu etkinlikler ise statik değildir, görecelidir ve değişmektedir.

Kültür bir ürün ya da mülkiyet sembolü olmaktan çok bir davranıştır ve belirli içeriğe dayalı özel etkinliklerle belirtilmekten çok mesleki ve genel nitelikteki çeşitli etkinliklerle kazanılır.

Ayrıca demokrasi ve sosyal adalet açısından da teknik eğitim hakkında iki görüş vardır. Birinci görüşe göre, orta-öğretim kademesinde genel nitelikte bir eğitim formasyonu sağlamak ve meslek seçimi ile meslek eğitimini, öğrencinin kendi girişimine bırakmak daha demokratik bir yaklaşımdır. Bu görüşte ortaöğretim yüksek öğrenime hazırlayıcı bir

nitelik kazanmakta, teknik eğitim yüksek öğrenim düzeyinde bir öğrenimi gerektiren profesyonel meslek alanlarıyla sınırlanmaktadır.

İkinci görüş ise, çağdaş toplumda her düzeydeki iş ve meslek mensuplarının teknik eğitime gereksinimi olduğu; bireylere eşit eğitim olanakları sağlamanın demokrasinin bir gereği olduğu iddiasındadır. Çeşitli araştırmaların ortaya koyduğu gibi bireyler ilgi, gereksinim ve yetenek yönünden farklı olup, tek bir program bunların gereksinimlerini karşılayamamaktadır.

Bu nedenle modern toplumlarda çeşitli bireylerin gereksinimleri karşılayacak değişik düzeylerde farklı programlara gereksinim vardır.

Bu açıklamalardan anlaşıldığı gibi, genel ve teknik eğitimle ilgili olarak tanımlama, felsefe, demokrasi ve sosyal adalet açısından farklı görüşler vardır.

Çeşitli tanımlamalarda, genel eğitim, "kültür eğitimi", "tüketim eğitimi", "etimin bütünü" anlamında düşünülmektedir. Teknik eğitim ise bazen genel eğitimden tamamen ayrı, bazen genel eğitimin ayrılmaz bir parçası, bazen üretici bir eğitim, bazen de belirli bir meslek alanında uygulamalarla ilgili bir öğretim olarak algılanmakta ve yorumlanmaktadır.

Felsefi yönden herhangi bir mesleğe hazırlanmada genel formasyonlu bir eğitimin yeterli olduğu görüşü yanında, genel formasyonla birlikte özel bir mesleki formasyona da gereksinim olduğu ileri sürülmektedir. Bu düşünce tarzında kültür kavramının anlamı ve teknik eğitimin eğitsel değeri farklı biçimde yorumlanmaktadır.

Tüm bu görüş farklılıklarına karşın bir eğitim sürecinde bireyin belli bir bütünlük içinde eğitilmesi zorunludur. Bu eğitim bütünlüğü içinde de bireylerin ekonomik bağımsızlığa kavuşturulması gereklidir.

Bu nedenle, bir eğitim programının tür olarak genel eğitim mi yoksa teknik eğitim mi olduğunu belirleyebilmek için programın; amaçları, içeriği hedef aldığı grup, öğretim yöntemleri, programın uygulanış şekli ve sırası dayandığı psikolojik temel ve nihayet değerlendirme biçimi gibi yönlerde incelenmesi gerekir. inceleme sonucu programın belirli

bir mesleğe hazırlık yönünde bir niteliğe sahip olduğu belirtileri varsa program teknik eğitim programıdır. Böyle bir belirti yoksa program genel eğitim programıdır.

Amaçları yönünden bir eğitim programı, öğrenciyi ya bir yurtdaş o arak akıllı bir yaşam için, yetiştirmeyi amaçlar, ya da etkili bir iş yaşamın hazırlamayı hedef alır. içerik yönünden ya öğrenmek için gerekli yetenekleri kazandırmayı, yaşam hakkında gerekli temel bilgiler vermeyi kapsar ya da bir meslekle ilgili bilgi ve becerileri kapsar.

Hizmet ettiği grup zorunlu eğitim çağındaki tüm gençler olabilir, ya da bu öğrenim kademesinde arzu eden herkesi kapsayabilir. Sadece belirli bir mesleğe hazırlananlardan meydana gelebilir ya da çalışmakta olan herkesi kapsar.

Programda benimsenen öğretim, yöntemleri ya uygulamaya dönük yöntemlerdir ya da daha çok kuramsal yöntemlerdir.

Bir program ya belirli bir genel eğitimi temel alarak özel bir hedefe yönelebilir ya da belirli bir özel amaca ulaştıracak programa temel oluşturur. Program ya geleneksel disiplinlerle geliştirilecek zihinsel fakülteler kavramını benimser ya da öğretimin yaparak ve düşünerek alışkanlıklar kazanma yoluyla sağlanabileceği ilkesini benimser.

Diğer taraftan, program ya sadece aktarılan ansiklopedik bilgilerin ne derece ezberlendiği ölçülerek değerlendirilir, ya da programa katılan öğrencilerin yaşamlarındaki başarı durumları ile değerlendirilir. Bir programın değerlendirme durumuna göre teknik ya da genel nitelikte olduğu saptanabilir.

II.2 EĞİTİM VE İLETİŞİM

Eğitim, insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip istenen özelliklerle yoğunlaşmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak en önemli araçtır. İnsanlara bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde eğitim; toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır; bu değerler, öğrencilerin davranışlarını ve dilek düzeylerini yine eğitim yolu ile etkilerler (Varış, 1998, s.1).

Eğitimin amacı; bireye bilgi, beceri, davranış ve değerler kazandırmaktır. İn ancak eğitimle yaşadığı topluma uyum sağlar ve sosyalleşir. Eğitimi gerçekleştin için iletişime ihtiyaç duyulur. İletişim ne kadar iyi donatılırsa eğitimde o denli amacına ulaşır. Bu nedenle iletişim, eğitimin en önemli ögesidir.

Öğrencilere eğitim programında öngörülen hedef davranışları kazandırmaya çalışmak eğitimcinin görevidir. Öğretmenin. bir konu ile ilgili hedef davranışları öğrencilerine kazandırmaya çalışması ise, o konu ile ilgili olarak kendisinde bulu bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışları öğrencileriyle paylaşması, başka söyleyişle, bu davranışların öğrencilerinde de oluşmasını sağlamaya çaba göstermesi demektir. Öğretmenin davranışların öğrencileriyle paylaşabilmesi ancak iletişim ile sağlanabilir.

Tüm bunların ışığında iletişimin yeniden tanımlamak istersek; davranış değişikliği meydana getirmek üzere düşünce, bilgi, duygu, tutum ve becerilerin paylaşılması sürecidir diyebiliriz(Çilenti, 1984, s.43).

Okullarımızda eğitim ve öğretimin amaçlarına ulaşabilmesi için öğrenci-öğretmen-veli, personel yönetici etkili ve açık bir iletişim gerekmektedir. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin niteliği, öğretmenin neyi, nasıl, kime öğrettiği çok önemlidir.

Öğrenme iletişim sırasında alıcıda bir davranış değişikliğinin oluşmasıdır.İletişim işleminin, alıcının beyninde geçen bir parçasıdır. Bu nedenle öğrenmenin iletişimden ayrı olarak düşünülebilmesi olanaksızdır. Öyleyse, iyi bir öğrenme iyi bir iletişim ürünüdür denilebilir.

Öğrenme ve öğretme iki değişik işlevdir.Farklı kişiler tarafından gerçekleştirilir. Bu bir iletişimdir. Bu iletişim ne kadar özel bir bağ ile kurulur kadar etkili olacaktır.

Okullarımızda etkili iletişim, etkili eğitimi amaçlanmaktadır. Etkili eğitimde amaç;

1. Kendine güvenen,
2. Bağımsız düşünebilen ve problem çözücü
3. Davranış problemleri azalmış çocuklar ve gençler yetiştirmektir.

Okul içi iletişimde;

1. Açık olmak saydamlığa dikkat etmek,

2. Fark etmek, birbirini önemsemek

3. Birbirine ihtiyaç duymak ve gereksinimlerini karşılıklı olarak gidermek (Öztürk ve diğ., 2001, s. 19). Tüm bu faktörler sağlıklı iletişimin vazgeçilmez öğeleridir.

Öğretmenin bilgiyi ve konuyu kendi tekelinde görmesi tek yönlü iletişime: açar. Öğretmenin konuşma kontrolünü elinde bulundurması, öğrencinin ne zaman hangi konuda katılacağına karar vermesi ve tartışma konularını kendisinin seçmesi öğrenci katılımını azaltmakta, sınıf içi iletişim ortamını olumsuz yönde etkilemektedir. Çift yönlü iletişim eğitim sürecinde çok önemlidir. Sınıf içinde öğrenci öğretmen etkileşimi" ve yüz yüze ilişkiler çift yönlü iletişim kurulmasını sağlar. Bu nedenle iyi bir öğretmen öğrenciden gelen tepkilere (dönütlere) göre nasıl öğrettiğini ve nasıl öğretmesi gerektiğini belirleyebilir. Sınıf içindeki çift yönlü iletişim iyi bir etkileşime yol açar. Lingren' e göre sınıf içinde sağlıklı bir iletişim ortamı ile öğretmen öğrenci çelişkisinin giderilmesi, çift yönlü iletişim yolu öğrencinin öğretmeni, öğretmenin öğrencileri kavraması, yerini öğrencileşen öğretmenlere öğretmenleşen öğrencilere bırakmasıyla mümkündür. Öğretmen iletişim sürecinde baskıcı bir tutum ve davranış yerine, öğrencinin kendisiyle iletişim kurmasına imkan verecek demokratik bir tutum ve davranış gösterebilmelidir.(Porgalı, 2004). Böylece öğrenciler kendi duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilen ve özgüvene sahip bireyle olarak yetişmektedir.

İletişimin sağlıklı olabilmesi için bireylerin benimseyip kullanmaları gereken bazı ilişki ilkeleri vardır. Bu ilkeler şu şekilde özetlenebilir:

1. Her bireyin kendine has özellikleri ile değerli olduğuna inanması ve (iletişim sürecinde koşulsuz olumlu ilgi göstermesi,

2. Karşısındaki bireyi koşulsuz kabul etmesi,

3. Her bireyin kendi problemini kendisinin çözebilme gücüne inanması,

4. Maske takmadan kendini olduğu gibi gösterebilmesi,

5. Duygu,düşünce ve davranışlarının tutarlı olması,

6. Kendini karşısındaki kişinin yerine koyup nesnelliğini yitirmeden onun sorunlarına onun gibi bakabilmesi, onun hissettiklerini yaşayabilmesi.

7. Yukarıda sözü geçen tüm ilkelerin herhangi bir iletişim durumunda bir arada olması ve karşısındaki kişiye iletilebilmesidir (Ersever, 2004)

Böylece, iyi bir iletişim ortamı hazırlanmış olur. İletişim kurulacak olan birey

rahatlar, kendini ifade etmesi kolaylaşır, kendini daha iyi tanıma olanağı bulur ve sağlıklı ilişki kurmak için temel atılmış olur.

II.2.1 Eğitimde İletişim Engelleri

Etkili iletişim kurulmasında bazı hususlar da bulunmaktadır ki, bunlar da sağlıklı iletişimi engelleyen etmenlerdir.

II.2.1.1 İletişim Engellerini Oluşturan Faktörler

Öğretmen veya öğrencinin;

- İletişime girme amacını tam olarak algılayamaması,
- Bedensel ya da psikolojik bir özre sahip olması,
- Barınma, beslenme ihtiyaçlarını yeterince karşılayamaması,
- Birbirine güvenmemesi,
- Ortak yaşantı alanlarının az olması,

Kaynak olarak öğretmenin;

- Öğrencileri iyi tanımaması,
- Alanında yeterli bilgi birikimine sahip olmaması
- Öğrenciler tarafından inanılır, güvenilir ve çekici bulunmaması,
- Derste hazırlıksız girmesi,
- Mesajları, bol sözcükler kullanarak sürekli anlatıma dayalı bir biçimde sunmaya kalkışması,
- Öğrencileri derse katacak çekecek yöntem ve teknikleri kullanamaması,

Alıcı olarak öğrencinin;

- Sınıfta bulunma amacının farkında olmaması,
- Sık sık hayal kurup kendisini bilerek dersin dışına itmesi,
- İşlenen konularda kendisi için kullanabileceği bir çıkar, bir zenginlik görmemesi,
- Öğretmenin mesajlarına tepkiler verme sorumluluğundan kaçması,

Öğretme- öğrenme ortamı olan sınıfın;

Oturma yerleri ve oturma düzeninin rahatsızlık vermesi,
Havasız, pis, rutubetli, ııksız, soğuk ya da aşırı sıcak olması,

Araç, gereçlerin;

Öğrenci düzeyine uygun olmaması

Yeterli sayıda ya da hiç bulunmaması (Ergin, 1995, s.223-224)

II.2.2 Öğretmen Öğrenci İletişimini Etkileyen Faktörler

II.2.2.1 Öğretmenin Etkisi

Eğitimde iletişimin etkili olabilmesi için kaynak rolündeki öğretmenin uygun kişilik özellikleri taşıması gerekir. Çünkü bu özellikler varlığı eğitimcinin kendi kişiliğinin bir iletişim engeli olarak ortaya çıkmasını önler ve sürecin başarısına katkıda bulunur. Eğitimcilik rolüyle kişilik arasındaki uyumsuzluk uygulamada çatışmalara yol açar.

Eğitimde iletişim becerileri sürecinde; eğitimciyle öğrenciler arasındaki sıcak ve yakın ilişkilerin kurulması gereklidir. Eğitimci öğrenciler karşı sevecenlik göstermelidir. Eğitimcinin insanların kendisiyle rahat iletişim kurabilmesi için uygun koşulları yaratan bir kişi olması gerekir. Eğitimci ile öğrenciler arasında paylaşılan değerlerin fazla olması öğrencilerin eğitimciyi kendilerine yakın bulmasına yardımcı olur (Şimşek, 2000, s.50-55). Bu durumun terside söz konusu olabilmektedir.Eğitimci öğrencilerine karşı sert bir tutum izlerse öğrencilerin eğitimciyi kendilerine uzak bulması sonucu onaya çıkabilir.

Öğretmenin hümanist bir görüşe sahip olması gerekir. Bu görüşe sahip bir öğretmenin en önemli özelliklerinden biri, her öğrenciyi sadece insan olduğu için başlı başına bir değer olarak görme niteliğidir. İnsan olduğu için, hiçbir koşula bağlı kalmaksızın ona saygı duymadır. Ona gösterilecek bu saygı, sözel iletişimimizden, yüz ifademizden ve davranışlarımızdan anlaşılmalıdır. Bu da zorlamalardan ve gösteriştten uzak, güvenilir, samimi ve içten olmalıdır.

Ayrıca öğretmen etkin dinleme becerisine sahip olmalıdır. Etkin dinleme;

öğrencimizin sözünü kesmeden, anlattıklarını beynimizde çözümlemeye çalışmak ve ona, söylediklerini geribildirimlerle iletmektir.

Son olarak, öğrencilerimizle sağlıklı bir iletişim için gerek ve şart olan öğretmenin empati kurma becerisidir.. Bir öğretmenin gerçekleştirmesi gereken empatik anlayış, kendini iletişim kurduğu kişinin yerine koyup, olayları onun bakış açısıyla değerlendirme boyutudur. Empatik anlayışın amacı öğrencilerimizin yaptığı davranışların diğer insan veya insanlar üzerinde oluşturacağı etkilerin farkına varmalarını sağlamaktır. yani onların da bu içsel duyarlılığa sahip olmalarını sağlamaktır (Erdoğan, 2004). Empati kurabilen kişi olaylara daha ılımlı yaklaşır, önyargısı az olur ve iletişimi kolaylaştırma yönünde çaba gösterir.

II.2.2.2 Öğrencinin Etkisi

Öğrenci eğitim öğretim sisteminin önemli bir ögesidir. Bir sistemin iyi işleyebilmesi için o sistemi oluşturan her ögenin Üzerine düşen yapması gerekmektedir. Öğrenci, öğrenme sürecinde kendi üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek ve bu sürece aktif olarak katılmak durumundadır.

Katılma; öğrencinin kendine sağlanan öğretim durumunun öğeleri ile etkileşimi ve öğrenme çabası içinde girmesi demektir.

Öğrencinin öğrenme sürecine katılımını etkileyen iç ve dış etkiler vardır. İç etkiler öğrencinin öğrenme için yeterliliği ile ilgilidir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi ve yetenekleri, dikkat, bedensel ve zihinsel yeterlilik, güdülenme, kişilik özellikleri, okula ve derslere yönelik tutumları, ders çalışma ve dinleme alışkanlıkları, ailelerinden getirdikleri kültürel birikim, öğrencinin katılımını etkileyen iç faktörlerdir.

Öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır. Her öğrenci aynı biçimde ve aynı sürede öğrenmez. Eğitimci bu farklılıkları göz önünde bulundurarak sabırlı ve hoşgörülü olması gerekir. Aksi takdirde öğrenciler düşünmekte ve düşündüklerini açıkça ifade etmekte uygun fırsatlar bulamayabilirler.

Katılımı etkileyen bir diğerk faktör olan dış faktörler ise, öğrenme ortamında bulunan öğeler ve öğrenci dışında yapılan etkinlikler oluşturur.

II.2.2.3 Sınıf Ortamı

Sınıf içi etkileşim sürecinde öğretmen-öğrenci ilişkileri incelendiğinde her sınıfın öğrenmeyi olumlu ve olumsuz yönde etkileyeceği bir atmosfer bulunmaktadır. Sınıf atmosferi, öğretmenin izlediği öğretim strateji, yöntem , teknikleri ile kullanıldığı iletişim sanatı ile yakından ilgilidir.

Sınıf ortamını öğrenci sayısı, yerleşim düzeni, gürültü, ısı, ışık, renk, temizlik ve görünüm öğeleri oluşturmaktadır (Aydın, 1998, s.34-35). Tüm bu faktörler optimum düzeyde kullanılarak hazırlanacak bir sınıf ortamı şüphesiz etkili iletiş i için zemin hazırlamış olacaktır (Ök ve diğ., 2004).

Yapılan araştırmalara göre, sınıfta oturma düzeni ve canlı bir sınıf ortamı oluşturulması sınıftaki iletişimi olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

II.2.2.4 Ortak Yaşantı Alanları

Öğretmen ve öğrencinin birbirlerini az yada çok tanıdırlık düzeyi, daha önce yaşanılmış deneyimler, bu deneyimler sonucu karşılıklı güven olması, çekingenlik olması yada saldırgan davranışların olması ortak yaşantı alanı sonucu oluşank faktörlerdir.

İletişim diliyle belirtmek gerekirse kaynak ve alıcının ortak yaşantı alanların genişliğı çekicilik sağlar ve iletilerin paylaşımını kolaylaştırır. Eğitimci bu ortak alanın genişletme yönünde çaba gösterirse iletişim daha sağlıklı olabilir (Özbek, 2002,s.92).

Öğretmenlerle öğrencilerinin ortak yaşantı alanının genişletilmesi iç öğretmenlerin öğrencileriyle ders dışında da etkinliklerde bulunması faydalı olacaktır.

II.2.2.5 Sınıf Yönetimi Modelleri

Sınıf yönetimi modelleri; tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olarak gruplaşabilir.

1- Tepkisel Model: İstenmeyen bir düzenleniş sonucuna veya bir davranışa tepki olan sınıf yönetimi modelidir. Amacı istenmeyen durum veya davranış değiştirilmesidir.

2- Önlemsel Model: Planlama düşüncesine bağlı, geleceği kestirme, istenmeyen davranış ve sonucu olmadan önleme yönelimlidir. Bu model sınıf etkinlikleri bir "kültürel sosyalleşme süreci" olarak ele alır. Sınıfta yanlış davranışa olanak vermeyen bir sosyal sistem oluşturmaya çalışır.

3- Gelişimsel Model: Sınıf yönetiminde öğrencilerin, fiziksel, duygusal, deneyimsel gelişim düzeylerinin gerektirdiği uygulamaların gerçekleştirilmesini esas alır.

4- Bütünsel Model: Önlemsel sınıf yönetimine öncelik verme, gruba olduğu kadar bireye de yönelme, istenen davranışa ulaşabilmek için, istenmeyenin nedenleri ortadan kaldırma vardır (Başar, 1994, s.15-16).

Bu modellerden tepkisel model, genelde sınıf yönetimi becerisi iyi olmayan' diğer yöntemleri iyice kullanamayan öğretmenlerce kullanılır. Önlemsel model gruba yöneliktir. Bu modelde sınıf için yanlış davranışa olanak vermeyen bir sosyal sistem oluşturulmaya çalışılır. Gelişimsel model uygulanırken öğrencilerin fizikse duygusal, deneyimsel gelişim düzeylerine dikkat edilmelidir. Bütünsel modelde ise istenen bir davranışın uygun ortamlarda gerçekleşeceği bilincinden hareketle uygun ortam düzenlenip, istenmeyen davranışları düzeltmek için tepkisel yönetim araçlarından yararlanılmaya çalışılır.

II.3 ETKİLİ ÖĞRETMENLER

Bir öğretmen, yapılandırılmış ve akademik disiplin alanlarını kullanarak sınıfı yönetebilir. Diğer öğretmen, öğrenim çevresini daha az yapılandırabilir, öğrencilere konu alanlarını ve bireysel olarak ilgi duyduğu alanları seçmekte 'onları daha özgür bırakabilir. Bireysel değerlendirmeden dolayı, bir gözlemciye göre birinci öğretmen iyi öğretmen ola-

rak tanımlanırken, diğer bir gözlemci, bunun tam tersini düşünebilir. İyi öğretim, etkili öğretim olarak söylenebilir. Etkili öğretmen amaçlanmış öğrenme ürünlerini meydana getirebilen öğretmendir. Etkili öğretimdeki! kritik boyut "amaç" ve "başarı"dır. Amaç olmaksızın öğrenci başarısı, rastlantılara bırakılır. Yine de amaç kendi başına yeterli değildir. Eğer öğrenciler amaçlanan öğrenme ürünlerini gerçekleştiremezse öğretmen etkili olamaz (Cooper 2003, 2).

Öğretmenler, gelecek kuşakların bilişsel, duyuşsal, devimsel gelişimi ve yaşama biçimini yönlendiren, iletişim, araştırma ve yaratıcılık becerilerinin gelişimini etkileyen kişilerdir. Bu nedenle eğitim, toplumların başta gelen sorunu, öğretmenler de eğitimcilerin en çok ilgilendikleri gruptur (Tok 1997,251). Eğitimin etkili olabilmesi ve amaçlarını gerçekleştirebilmesi, büyük ölçüde öğretmenin niteliğine bağlıdır. Öğretmen, eğitim programını geliştirerek, ürün_ değerler ve standartlar kazandıran en önemli canlı öğe olarak kabul edilmektedir (Çubukçu 1997).

II.3.1 Etkili Öğretmen

- _ Öğrencilere, her biri için kendi öğrenme hızı ve biçimine uygun öğrenme olanağı sağlamalı,
- _ Öğrenmenin yaşamları boyunca devam edecek bir süreç olduğu bilincini vermeli,
- _ Bilgi aktarmak yerine bilgi kaynaklarına ulaşma yollarını öğretmeli,
- _ Güncel olayları izleme, eleştirme, yorumlama ve değerlendirme beceri ve alışkanlığı kazandırmalı,
- _ Kolay iletişim kurma ve devam ettirme becerisi edindirmeli,
- _ Öğrencilerin kendi kendilerine öğrenme becerilerini geliştirmeli,
- _ Her öğrenciyi kendi kapasitesine uygun eğitim-öğretim seviyesine ulaştırmaya çalışmalı,
- _ Sınıf içindeki rolünü, öğrenme kaynaklarından sadece biri düzeyinde görmeli,
- _ Öğrencilerin problem çözme, yaratıcılık ve araştırma becerilerini geliştirmeli,
- _ Öğrencileri, özellikle iyi, güçlü, yetenekli oldukları konularda geliştirmeli,
- _ Öğrencilerin çok geniş bir düşünce, anlayış ve bakış açısına sahip olmalarını

sağlamalı,

_ Öğrenciler arasındaki farklılıkları, eğitim-öğretimde bir zenginlik kaynağı olarak görmeli,

_ Yapararak yaşayarak öğrenme ilkesine ağırlık vermeli(Horozoğlu 1998: 183),

_ Öğrencileri yardımlaşmaya teşvik etmelidir (Dilek 1993:52).

Öğretmenliğe ilişkin rollerin gerektiği gibi oynanması için doğal ve kazanılmış niteliklerin neler olacağı toplumda yaşayan kültürün içeriğine bağlıdır. İyi öğretmen, güncel olduğu kadar, geleceğe yönelik olan öğretmendir. Geleceğe yönelmenin ön koşulu bugünü aşabilmektir. Bugünden geleceğe yönelişin ve kalkışın itici gücü, özgür düşünme ve düşüncelerini açıklama yeterlikleridir. İyi öğretmen, inanç ve ideolojilerinin oluşturduğu düşünce çizgisini aşıp, insana ve insanlığa hizmete geçişi başaracak öğretmendir. Geleceğin iyi öğretmeni, düşünmeyi düşünme konusu yapabilen ve bunu öğrencilerine öğretebilen insan öğretmendir.(Açıkalın 1998, 19).

II.3.2 Etkili Öğretim ve Davranış Yönetimi

Etkili öğretim ve davranış yönetimi için dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

Sınıf ta öğrenci davranışını yönetme: İyi bir sınıf ye davranış yönetimi, derslerin sorunsuz bir şekilde işlenmesi için gereklidir. Davranış problemlerinin neler olabileceği, bu davranışların nasıl yönetileceği önceden araştırılıp, öğrencilerin sadece öğrenmeye odaklanması sağlanmalıdır.

İyi bir sınıf iklimi yaratılma: Sınıfın hem fiziksel çevresinin hem de öğretmenin beklenti ve tutumlarının öğrenci üzerinde etkili olacağı unutulmamalıdır.

Tüm sınıf öğretimi: Tüm sınıfa hakim olmaya çalışılmalıdır. Etkileşimli öğretim: Tepkileri, soru tiplerini ve nedenlerini ortaya koyup, öğrencilerle öğretmen arasındaki etkileşimi en iyi şekilde kullanılmalıdır.

Ev ödevlerini belirleme: Ev ödevlerinin amacının ne olduğu, günlük yaşamla ve derslerle ne denli ilgili olduğu ve önemi konusunda öğrenciler bilinçlendirilmelidir.

Sayı öğretimi: Öğrencilerin matematik korkusunun üstesinden gelmesine nasıl yardımcı olunabileceği ve en etkili stratejilerin neler olduğu konularında. araştırmalar yapılmalıdır.

Okur yazarlığı öğretme: Öğrencilerin nasıl okur yazar olacağı ve okur yazarlığı öğretmenin en etkin yollarının neler olduğu araştırılmalıdır .

Öğrenci çalışmalarını yönetme: Öğretmen kendi testlerini geliştirmeli; performans ve portfolyo değerlendirme yöntemlerinin avantajlarını ve gereklerini karşılaştırmalıdır.

Üst düzey düşünme becerileri: Akıl yürütmeyi kullanarak problem çözme ve seçim yapmada gereksinim duyulan becerilerin, öğrencilere nasıl öğretilmesi ve nasıl teşvik edileceği araştırılmalıdır.

Öğretmen beklentileri ve tutumları: Öğretirken, öğretmenin daha istekli olduğunun görünmesi, öğrencileri daha fazla güdüleyecek, bu tutum 'onların öğrenmelerini olumlu yönde etkileyecektir (Reynolds 2004).

Öğrenme çevresini yönetme: Öğrenme çevresini yönetme, etkili öğretmenlerin gerçekleştirmesi gereken bir beceridir. Öğretmen, öğrencilerin işbirliği yapmalarını sağlamak öğrenme görevlerine katmalı, sınıfı sorunsuz ve etkili bir şekilde yürütmeyi başarmalıdır. İyi yönetilmeyen bir sınıfta daha az öğretim, ve öğrenme oluşur (Moore 1998, 14).

II.4 SINIF YÖNETİMİ

Sınıfta öğrenmeye uygun bir düzenin sağlanıp sürdürülmesi, genç ve deneyimsiz öğretmenlerin karşılaştığı en önemli sorunlardan birisidir. Bu sorunu gidermenin yolu öğretmenleri sınıf yönetimi becerilerine sahip kılmaktır.

Sınıf yönetimi, eğitim yönetimi sıra dizininin ilk ve temel basamağıdır. Sınıf öğrencilerle yüz yüze olunan yerdir. Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması

burada başlar. Eğitim için gerekli birincil kaynaklar olan öğrenci, öğretmen, program, kaynaklar sınıf içindedir. Eğitim yönetiminin kalitesi, büyük ölçüde, sınıf yönetiminin kalitesine,bağlıdır (Başar 2001:4; Sarıtaş 2000:47). Doyle (1985) sınıf yönetimini verilen süre içinde yer alan etkinliklerde bir grup öğrencinin işbirliğinin kurulması ve sürdürülmesi olarak ele almaktadır(Açıkgöz 1998: 115). Sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Bir bakıma sınıf yönetiminde başarılı olanlar genellikle iyi öğretmen özellikleri taşımaktadırlar (Demirel 2000: 202).

Sınıf yönetiminin temelinde öğretmenin becerisi yatar. Daha iyi bir eğitim için öğretmenlerin eğitcilik özelliği, kadar yöneticilik özelliklerinin de geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesi, öğretmenin sınıf yönetimi alanında yetişmiş olmasına bağlıdır.

Bazı yazarlar sınıf yönetiminin öğretme sürecinin merkezinde yer aldığına inanmaktadırlar. Bu yaklaşıma göre sınıf yönetimi öğretme süreci ile iç içedir. Öğretme, öğrenmenin gerçekleştirilmesi, sınıf yönetimi ise bunun için gerekli düzenin sağlanmasıyla ilgilidir (Açıkgöz 1998: 114). Okulun başarılı ve etkili olma yolu sınıf yönetiminden geçmektedir.Etkili bir öğretici olmanın yanında öğretmen, aynı zamanda sınıfta etkili bir yönetici olmak zorundadır. Öğretmenin sınıf yönetiminde yetersiz kalması öfkeye, patlamaya, umutsuzluğa, yıkıma, strese, doyumsuzluğa ve işten uzaklaşmaya neden olabilir (Sarıtaş 2000:48). Araştırma sonuçlarında ortaya çıkan kanıtlar, öğretmenlerin öğretme biçimleri ile öğrencilerin öğrenme biçimleri arasında farklılıklar olduğunu ve bu farklılığın sonucu olarak, öğrencilerin öğrenmelerinin ve ders konularına ilgisinin azaldığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, öğretmenlerin öğretim biçimleriyle, öğrencilerin öğrenme biçimleri arasında, eşleşme sağlayabilmek için eğitim yöneticilerinin çaba göstermeleri gerekir.

Etkili bir eğitimin değişkenleri arasında en çok yer kaplayanlar, sınıf yönetimine ilişkin özelliklerdir. Sınıf iklimi, etkileşim düzeni, iyi ilişkiler, öğrenci katılımı, örgütlenme, davranış_düzeni gibi değişkenler sınıf yönetimine ilişkin değişkenler arasında yer alır (Başar 2001: 4).

Eğitim sisteminde tasarlanan, planlanan durumlar, okullara verilen amaçlar doğrultusunda insan kaynağının oluşturulmasına yönelik olarak, öğretim eylemlerine dönüşmektedir. Bu dönüşümü sağlayan örgütsel düzenek okuldur ve bu da okula ayrıcalıklı bir konum vermektedir(Açıkalın 1994: 2). Okulun bu konumuna dayalı olarak yürütülen eğitim ve öğretim etkinliklerinin büyük ölçüde gerçekleştiği yer sınıflardır. Bu açıdan bakıldığında sınıf yönetiminin, eğitim yönetimi içindeki yeri ve önemi ortaya çıkmaktadır.

Sınıf yönetiminin farklı tanımlarını yapmak olasıdır. Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir, içinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının kurallarının sağlanması ve sürdürülmesidir (Başar 2001: 4). Sınıf yönetimi, eğitim programı ve planı, öğretim yöntemi, eğitim etkinliği, teknoloji, zaman, mekan, öğretici ve öğrenci arasında etkili bir eşgüdümleme gerçekleştirerek; öğrenmeye elverişli bir ortam ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesi olarak 'tanımlanabilir. (Sarıtış 2000: 48). Sınıf yönetimi, sınıfta etkili bir öğretme-öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi ve sonuçta beklenen eğitsel başarıya ulaşılabilmesi için öğretmen tarafından gerekli ortam' ve koşulların hazırlanması ve sürdürülmesini ifade eder(Şişman 1999: 177-178). Sınıf yönetimi; öğretmenin öğrencilerde istenen davranış değişikliğini oluşturma, uygun olmayan davranışları düzeltme, iyi bir iletişim ağı kurma ve geliştirme, sınıfta olumlu bir psiko-sosyal iletişim yaratma, etkili ve verimli bir organizasyon oluşturma ve zamanı etkili, kullanma etkinliklerinin toplamı, sınıfta iletişimin ve ilişkilerin, düzenlenmesi, öğrencilerin motive edilmesi olarak da tanımlanabilir

(Ünal ve Ada 2000: 25;Karip 2002: 1).

II.4.1 Sınıf Yönetiminin İçeriği

Jones ve Jones (2001: 25-26), sınıf yönetiminin beş alan içerdiğini ifade etmekte ve bu alanları şöyle sıralamaktadırlar:

1. Sınıf yönetimi, tamamen öğrencilerin o anki kişisel ve psikolojik gereksinimlerine dayanmalıdır. Öğretmenler önce öğrencilerin gereksinimlerini ve bu gereksinimlerin ilişkili olduğu davranışları anlamalı, daha sonra sınıfta adım adım öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak için iyi bir sınıf yönetimi oluşturmalıdır.

2. Sınıf yönetimi, olumlu öğretmen-öğrenci ilişkileri ve sınıf ortamını destekleyici koşulların varlığına bağlıdır. İstendik öğrenci davranışlarının oluşması, bireylerin öğrenmelerini temel alan ve psikolojik gereksinimlerini karşılayan sınıf ortamının varlığına bağlıdır.

3. Sınıf yönetimi, tek tek öğrencilerin bireysel ve grup olarak sınıfın akademik gereksinimlerini karşılayacak ve öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı içerir.

4. Sınıf yönetimi, güvenli bir sınıf ortamının oluşturulmasına yardım eden davranış standartları oluşturmaya ve geliştirmeye açık sınıf örgütünün oluşmasına olanak sağlayan öğretimsel yöntemleri kullanmaya öğrencileri katan çeşitli grup yöntemlerini ve örgütlemelerini içerir. Öğretmenlerin öğretim ve örgütleme becerileri ile öğrenci başarıları arasında yüksek bir ilişki bulunmaktadır. İyi örgütlenen ve etkili öğretim yöntemlerinin biçimlendirdiği olumlu sınıf ortamı, davranış sorunlarını azaltma ve öğrenci başarısını arttırmayı getirecektir.

5. Sınıf yönetimi, büyük ölçüde danışmalığı ve öğrencileri]] uygun olmayan davranışlarını inceleme ve düzeltmeye öğrencilerin katılımını sağlayan davranışsal yöntemleri kullanma yeterliliğini içerir.

Sınıf yönetimi, sınıfın genel durumuna bağlı karmaşık bir süreç olarak görülebilir. Sınıf yönetimi günlük öğrenme etkinliklerinden ayrı bir süreç olarak ele alınamaz. Sınıf yönetimi uygun bir öğrenme ortamı ve atmosferi oluşturup geliştirmeyi, öğretmeyi ve öğrencilerin öğrenmelerini ve bütün sınıf çevresinin dikkatlice denetlenmesini içerir. Sınıfın fiziksel yapısı kadar, öğrencilerin katıldıkları sınıf etkinlikleri, öğretmenler tarafından öğrencilere verilen yanıtların biçimi ve öğretmenlerin öğrencilerin dikkatlerini etkileyen değişkenler hakkındaki farkındalığı da iyi sınıf yönetimini etkileyen etmenlerdendir (Snyder 1998: 37).

Etkili bir sınıf yönetimi, sınıfta kuralların belirlenmesi, geliştirilmesi, öğretmenin liderlik özellikleri, sınıfta iletişim, motivasyon yönetimi, sınıf içinde zamanın kullanımı, sınıfın örgütlenmesi ve öğrenme ortamı oluşturma gibi çok geniş bir bilgi ve beceri alanını kapsamaktadır. Bütün bu alanlar birbiriyle, binişik ve birbirini etkiler durumdadır (Arı ve Saban 1999:17).

Sınıf yönetimi en etkili ögesi öğretmendir. Etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenden beklenenler; sınıfı eğitim için hazırlaması, sınıfın kurallarını öğrencilerle belirleyip öğrencilere benimsetmesi, öğretimi düzenleyip sürdürmesi ve öğrencilerin uygun davranmasını sağlamasıdır (Ağaoğlu 2002:7)

II.5 ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

II.5.1 Öğrenci Başarısında Öğretmenin Etkisi

Bir eğitim sisteminin en önemli unsuru, öğretmendir. Eğitim sisteminin başarısı, temelde sistemi işletip uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin üzerinde hizmet üretmez. Bundan dolayı, bir okul, ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir denilebilir (Kavcar, 1987).

İyi bir öğretmen yeri geldiğinde öğrencinin gözünde diğer kişilerden daha üstün tutulmaktadır. Böyle bir öğretmenin öğrenci üzerindeki eğitimsel etkisi daha büyük olmaktadır. Bir öğretmenin öğrencisine örnek olabilmesi öğrencileri ile kendi arasında sıcak ve samimi bir dostluk oluşturabilmesidir. Bu özellik öğretmenin başarısını yükselten ve sürdüren iki özellikten biridir. Diğerisi ise öğretmenin düzenli ve planlı çalışmasıdır. İyi öğretmenin nitelikleri sayılırken, öğrencilerle iyi ilişkiler kurmak, sınıftaki eğitici ortamı hazırlayan ve sürdüren etkili kararlar almak, kararları kırıncı olmadan diğer insanlara iletebilmek, daima öğrencileri eğitimi düşünmek gibi hususlar sayılmaktadır (Reed ve Bergman, 1992).

Öğrenci karşısındaki öğretmende, geniş bir bilgi, olgun bir kültür, yüksek ahlaki meziyetler, derin bir psikolojik görüş ve kavrayış bulunduğunu görmeli, buna inanmalıdır. Öğrenci, öğretmenlerini bütün bu meziyetler ve hazırlıklarla kendi ruhlarını okuyabildiğine ve düşündüklerini anladığına, onların ruhi hallerini ve arzularını kavradığına kanaat

getirmiş bulunmalıdır (Hesapçıoğlu, 1992).

Öğretmenlerin öğretim ve öğrenme ortamını olumlu yönde etkileyebilmeleri için bilgili, mutlu, ilgili, güvenilir, insancıl, saygı gösteren, hoşgörülü, anlayışlı, olgun, iyi ders anlatan, tarafsız davranan, bireysel farkları dikkate alan gibi birçok özelliğe sahip olması gerekir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Yeterlilik duygusu yüksek olan öğretmen, öğrenci girişimciliğini teşvik eden, onu destekleyen, bireysel ihtiyaçlara eğilen, sınıf kontrolüne az zaman ayıran kişidir. Böyle bir öğrenme ortamı başarı düzeyini artırır. Bunun tersine düşük yeterlilik duygusu içindeki öğretmenler çocukları öğrenmeye motive edememekte ve başarısızlık tohumu ekmektedirler.

Okulda öğrenme ve davranış problemlerinin tanımlanması görecelidir. Bu noktada öğretmenin bakış açısı önem kazanır. Hoşgörüsü az olan bir öğretmenin öğrenciyi farklı olarak tanımlamasıyla birlikte bir süre sonra öğrenci de kendisini farklı algılar. Daha hoşgörülü bir öğretmenin, normal davranışlara sahip olarak tanımladığı bireylerin daha sonra sapkın davranışlar gösterme olasılıkları azdır. Öğretmenler öğrenciyi değerlendirme başında çok önemli rol üstlenirler. Öğretmenler sınıflarındaki herhangi bir çocuğun öğrenme problemlerine sahip olup olmadığına karar verme de çok büyük sorumlulukları vardır (Fiscus ve Diğ. , 1997).

Öğretmenlerin öğrencilerle olan ilişkisi ya onların başarısına yardımcı olur ve ruhsal doyumluğa götürür veya gelişimine ket vurur, onlara zarar verir (Gordon, 1993).

Öğretmen, her öğrenciden çalışma ve başarı beklediğini belirtmelidir. Öğretmen beklentileri, öğrenci başarısını etkileyen bir değişken olarak bulunmuştur. Öğretmen bu beklentisini, en az başarılı, çabalı öğrenciye de iletmeli, onunla da ilgilenmelidir. Öğretmenin öğrencilerin hepsiyle ilgilenmesi, onlara başarabilecekleri şeyler verip yanıtlayabilecekleri sorular sorup, yanıtlarını doğrulaması, bir ödüdür. Bu öğrenmeyi artırıcı bir değişken olarak bulunmuştur (Başar, 1997). Aynı şekilde öğretmen düşük beklenti geliştirdiği öğrencilere genellikle daha az soru sormakta, başarı performanslarını daha az ödüllendirmektedir. Kısaca, düşük beklenti geliştiren öğrenciler öğretmenlerinden daha az olumlu, sıcak, kişisel ilgi,sözel olmayan iletişim almaktadır. Oysa yüksek başarı için,yüksek motivasyona ihtiyaç bulunmaktadır (Yavuzer, 1989).

Öğrencinin kendine olan güveni başarısını etkilemektedir. Öğretmen, her öğrencinin başarılı olabilmesi için uygun koşul yaratmalı, başarabileceğini söylemeli, girişim özgürlüğü vermeli, yakın ve destekleyici davranmalı, izlemeli başarı-güven-başarı ilişkisi kurmalıdır (Başar, 1997). Öğretmen, öğrencinin ilerleyebileceğine ve yeteneklerini kullanabileceğine inanırsa, çocuk kendine olan güvenini kazanır ve sonuçta başarılı olabilir. Bu nedenle okul başarısızlığı gösteren çocuklar, sorumluluk almaya yönlendirilmeli, teşvik edilmeli ve çabaları takdir edilmelidir.

Başarısız çocuk. genellikle kaybetmekten korkar. Öğretmen, çocuğun zayıflıklarından çok, iyi ve güçlü taraflarından yararlanarak bu korku ile başa çıkmasında yardımcı olabilir. Başarısız çocuk, öğretmenin kendisini anladığından emin olduğu takdirde onu memnun etmek amacıyla bir çaba içine girebilir. İyi bir ödevin ardından çabasının takdir edilmesi sonucu, çocuk her türlü okul faaliyetiyle daha fazla ilgilenmeye başlayabilir. Ancak bütün bunları yaparken öğretmenin çok sabırlı olması gerekir (Yavuzer, 1989).

Öğretmen öğrencisinin bilme, öğrenme, istek ve merakının uyarılmasında, yönlendirilmesinde ve doyurulmasında önemli rol oynar öğretmenin öğrettiği konuyu niçin öğrettiğini bilmesi öğrencilerin niçin öğrendiklerini anlamış olmaları da öğretimi etkilemektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997).

Bir çok öğrenci problem çözmede başarısızdır. Öğrenciler çözümlerinde hat yaptıklarında, öğretmenler öğrencilerin hatalarını düzelterek onlara yardım ettiklerini düşünürler. Oysa öğretmen öğrenciye yanlış yolda olduğunu kendisinin nasıl far" edeceğini ve öğrencinin bir formülü kendisinin doğru hatırlayıp hatırlamadığında nasıl emin olacağını bilmelidir (Brady, 1997). Öğretmen, yeni öğrenmekte olan v bu arada birçok yanlışlar yapan öğrenciye bütün yanlışlarını birden göstermez. Hatt birçok yanlışlarını görmezlikten gelerek onu över, ancak bazı yanlışlarını gösterip bunları da düzeltse daha iyi olacağını söyler (Ergün, 1993).

Yapılan araştırma sonuçlarına göre etkili öğretmenlerin, iyi yapılandırılmış konuları öğretirken küçük basamaklar halinde sunmak ve her bir basamaktan sonra öğrenciye alıştırmayı yaptırdıkları tespit edilmiştir. Araştırmalar geliştirilen küçük basamaklar yaklaşımının küçük öğrenciler, yavaş öğrenen öğrenciler ve yeni materyallerle yapılan

öğretimin ilk aşamasında bütün yavaş ve yetenekli öğrenciler için faydalı olduğunu göstermiştir (Rosenshine ve Stevens, 1986).

Öğretmenler, verilen bir hedef davranış ın kazanılması için gereken sürenin öğrenciler arasında değişiklik gösterdiğini bilirler. Bu nedenle öğretmenler öğretim süresini bazı öğrencilerin diğerlerine nazaran daha uzun sürede öğreneceği şekilde ayarlarlar ve buna uygun öğretim metodunu seçerler. Hızlı öğrenen öğrencilerin potansiyelini daha yavaş öğrenen öğrencilerin öğrenmesinde destek olarak kullandığımızda genel başarı belirgin bir biçimde artar (Çetinkaya ve Gülmez, 1999).

Öğretmenin hedef davranışlara, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun eğitim araç ve gereçleriyle tekniklerini işe koşması gerekir. Böyle bir tutum iletişimi kolaylaştıracak, öğrencinin öğretmenden gelen mesajı anlayıp yorumlamasına olanak sağlayacaktır (Sönmez, 1986).

Hedef davranışlarla ve konuyla ilgili soru soran öğrencilere, öğretmen tekrar vermelidir. Öğretmen soru soran, yanıt veren öğrenciyi azarlamamalı, alay etmemeli, aşağılamamak, yani cezalandırmamalıdır (Sönmez, 1986). Öğretmenlerin sevilmemesinde en büyük rol oynayan tek sebep öğretmenin alaylarıdır. Öğretmen alaylarının, öğrencilerin okul çalışmalarında nasıl bir etki yaptığı karşılaştırıldığında alay edilen öğrenciler sekize bir oranında daha kötü iş yaptığı görüldü (Pressey ve Robinson,1989). Öğretmenlerin bugün hangi görevleri icra ettikleri ve bunlara ne kadar zaman harcadıkları hakkında pek az şey bilinmektedir. Çoğu zaman rutin işlere harcadığı ve diğer görevlerin de öğretimle ilişkisinin bulunmadığı söylenebilir (Kardaş, 1985).Her öğretmen kendi ders saatlerini, çocuğun ve içeriğin eğitim olayının ve eğitin etkisinin dikkate alınmasıyla doldurmalıdır (Hesapçioğlu, 1992).

Herkes bir öğretmenin ne yapması gerektiğini bilir ya da bildiğini düşünür Gerçekte ise birçok öğretmen kendi sınıflarındaki öğrencileri herkesten daha iyi bilirler. (Çet, 2000). Öğretmen çocuğu gözler, yöneltir ve çalışmasına katılır. Çocuğun kararlarını değiştirme denemelerine, bunun son derece gerekli olması durumlarında başvurulur(Hesapçioğlu, 1992). Yapılan bir araştırmada,öğretmenlerin sınıftan sürekli haberli olma açısından puanı iyiye yakın orta; ilgi istek uyandırma, sözel övgü kullanma, sınıfta gerektiğinde yerini değiştirebilme puanları, orta; öğrencilere arkadaşça davranma puanı iyi, öğretmenlerin öğrenciler dinleme puanı ise çok iyi olarak değerlendirilmiştir (Başar, 1997).

Birçok eğitimci, öğrenmenin öğretimde en önemli öge olduğu halde öğrencinin yerine öğrenemeyeceği, öğrenmenin öğrencinin kafasında gerçekleşen bir süreç ve öğretmenin öğrenmeyi kolaylaştıran koşulları sağlamakla yükümlü olduğu, gerisinin öğrenciye kaldığı görüşündedir. Öğrenmeyi kolaylaştıran öğretmen, gönüllü olarak kendisinin de birey olduğunu kabullenmiş ve kendisi olarak başkalarının duygularını yaşayabilen, kısacası saydam bir kişidir. Öğretmenlerin işlerinde gösterdikleri çabayı sağlayan güdülemenin düzeyi bir bakıma morali yansıtır. Yüksek moral, öğretmenlerin hem okul amaçlarını benimsediğini ve gerçekleşmesi için çaba gösterdiğini belirtir (Bursalıoğlu, 1987).

Artan öğrenci sayısı öğretmenlerin işlerini güçleştirmekte ve bireysel öğretim ve öğrenci gereksinmelerinin karşılanmasını olanaksızlaştırmaktadır. Değişen sınıf ortamında uygun öğrenme yaşantıları sağlamak; ilginç iletişim teknikleri kullanmak; sürekli olarak çeşitlenen ilgi, özgeçmiş ve kabiliyetleri karşılamak önemli bir sorun olarak belirmektedir (Alkan, 1979).

Öğretmenin işlevini daha fazla karmaşıklaştıran bir husus da öğrencinin durumudur. Öğrenciler sınıfa geldiğinde eğlence, televizyon, resimli dergiler, eğlence filmleri, ticari radyo, cep kitapları, meslek dergileri vb. gibi ortamlardan oluşan iletişim ortamının ürünü olarak gelmektedir. Öğrencinin beklentileri bu okul dışı ortamların etkisini yansıtmaktadır (Alkan, 1979).

Bir kısım öğrenci, öğretmenlerinin gerçekten yetersiz olduklarını düşünürken, diğer bir kısım öğrenci de başarısızlıklarına neden olan etkenler arasında doğal olarak öğretmenlerini de saymaktadırlar. Başarısızlığa neden olan etkenler arasında öğretmenlerin de sayılması, öğretmenlerin yetersizliklerinden kaynaklanabileceği gibi; kişilerin başarısızlıklarında büyük oranda dış etkenlerin sorumlu görmelerine neden olan bir tür iç (benliksel) savunma refleksinin bir sonucu da olabilir (Morgil ve Bayah,1996). Cumhuriyetten bu yana öğretmen yetiştirmede nitelik konusu üzerinde durulmuş, ancak öğretmen açığını kapama endişesi, kalite konusunda amaca ulaşılmasını engellemiştir (Kardaş, 1985),

Öğretmenlik mesleğine yönelme, ya bir zorunluluk ya da rastlantı sonucu olmaktadır. Burada hiçbir şey olamazsan öğretmen olursun gibi yanlış bir yaklaşım görülür. Bu durumu toplumumuzun öğretmenin kişiliğine saygı duyması da değiştirmemektedir. Bilindiği Üzere öğretmen, toplumumuzda ana-baba ile en çok saygı duyulan bir şahsiyettir; ama öğretmenlik mesleğini bizzat seçme söz konusu olunca, mesleğin cazibesini yitirdiği görülür. Oysa toplumsal gelişme imkanları ve ekonomik rekabetin gerçekleşmesi için esas unsur nitelikli öğretmen yetiştirmeden geçer. Bu öğretmenlerin yetiştirecekleri kaliteli öğrenciler de toplumun geleceğinin garantisidir (Kızıroğlu, 1989).

Okulda öğretmenin öğrenciye rehberlik etme, yönlendirme, öğrencinin de öğrenme sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk öğrencilerin başarısını dolayısıyla da okulun başarısını arttıracaktır (Petty & Cacioppo 1986) göre "Tutum ve davranış kişilerin kendisi, başkaları, veya başka nesneler, olaylar veya sorunlar hakkındaki genel değerlendirmeleridir. Bu genel değerlendirmeler birçok davranış (behaviour), duygusal (affective) ve bilişsel (cognitive) temellere dayanır ve 'bunlardaki gelişim, değişim ve oluşumları etkiler" (Petty & Cacioppo 1986). Araştırmacılar, öğretmenlerin kültür derslerine karşı olan tutum, davranış ve inanışlarının öğrencilerin kültür derslerine karşı olumlu tutum ve davranış oluşturmalarında önemli bir faktör olduğunu kabul etmişlerdir (Aiken, L. R 1970).Öğrencilerin kültür derslerinde başarılı ya da başarısız olmalarında, kültür derslerini sevmelerinde tutumların rolü büyüktür (Çoban ,1989)Tutumlar, duyuşsal nitelikteki davranışlar içinde yer alan, doğrudan gözlenemeyen psikolojik yapılardır. Tutumlar başarıyı, başarı da tutumları etkilemektedirler.(Aiken ,1980)Yapılan araştırmalar tutum ile başarı arasında pozitif yönde korelasyonlar bulunduğunu ortaya koymaktadır (Bloom,1979). Tutum öğrencilerin öğrenmesinde önemli bir yer tutmaktadır. (Armstrong, 1982)Ayrıca, öğretmenlerin tutumlarının öğretmenin öğretme biçimini etkilediği ve bunun da öğrencinin derse yönelik tutumuna etki ettiği çeşitli araştırmalarda vurgulanmıştır.Diğer yandan öğrencilerin ilgileri de başarılı olmalarında büyük bir faktördür. Yanan ve arkadaşları ilgi ile başarı arasında sıkı bir ilişkinin olduğunu literatüre de dayandırarak vurgulamışlardır. Tutum ve başarı ilişkisinde tutumun mu başarıya yoksa başarının mı tutuma yol açtığı konusunda tam bir fikir birliğine ulaşılamamıştır. Papanastasiou ve

Zembylas'ın çalışmasında fen bilimine karşı olumlu tutumun öğrencilerin bu alandaki başarısını arttırdığı, ancak başarının olumlu tutumu garantilemediği görülmüştür (Papanastasiou, 2002). Tutumların oluşmasında en önemli faktörlerden biri öğretmenlerdir (Çepni, 1993). Köse (1999) yaptığı çalışmada, öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile üniversiteye giriş sınavlarındaki başarı düzeylerini incelemiş, sayısal becerilerde endüstri meslek lisesi 4.9 ortalama ile sonuncu sırada yer aldığını ifade etmiştir. Üniversiteye giriş açısından incelediğinde öğrencilerin binde 363 ünün ÖSS yi kazandığını vurgulamıştır. Tutumu etkileyen etmenlerden birisi de öğretmenlerdir. Öğretmenin tutum gibi pek çok faktör öğretimde doğrudan ya da dolaylı etki yapar (Anderson ,1989) .Tüm bu faktörler birbirini öğretim sürecinde tamamlar. Özetle, öğretimde kullanılan yöntemlerin öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırıcı ve destekleyici olması beklenir.

II.5.2 Öğrenci Başarısında Motivasyon Etkisi

Motivasyon, okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biridir. Motivasyon hem çekici hem de engelleyici bir özellik taşır. Kişinin yaptığı hemen her şeyin ardında yer aldığı için ilgi çekicidir (Morgan, 1984). Herhangi bir şekilde eylemde bulunma eğilimi güdüleme olarak tanımlanırken, motivasyon ise bu eğilime neden olan belli bir ihtiyaç yada istek olarak tanımlanmaktadır (Seifert, 1991). Motivasyon sonucu gerçekleşen temas "davranış" ortaya çıkar. Davranışın ortaya çıkmasıyla da öğrenme oluşur (Binbaşıoğlu, 1995).

Okul ve sınıfta ortaya çıkan öğrenme güçlükleriyle disiplin olaylarının önemli bir kısmının kaynağı motivasyonla ilgilidir. Öğrencilerin bir kısmının bazı dersleri ve okula karşı geliştirdikleri olumsuz tutumların ve öğrenme faaliyetlerinden zevk almamalarının ardında motivasyon ile ilgili faktörler bulunur. "Hazırlanan derslerin öğrencilerin ilgileri ile örtüştüğünde motive olurlar; öğrenmek istediklerini karşılamadığında ise motivasyon hileleri bile işe yaramaz". Dr. Deming çocukların motive edilmesi gerektiğini düşünmek yerine hepsinin motive-edilmiş olarak doğduğunun bilinmesi gerektiğini hatırlatır. Ve bu motivasyonun bozulmaması gerektiğini söyler(Jenkins, 1997).Miller'in öğrenme ve motivasyon teorisinde merkezi kavram "dürtü"dür. Dürtü bireyi harekete geçmeye iten, hareketlerini belli bir hedefe yönlendiren bir canlının halini (aroused state) ifade eder (Arık, 1995).

Gates motivasyonun görevlerini 3 kısımda toplamaktadır.

- 1) Öğrenme sırasında, davranışların canlı ve istekli olmasını sağlar.
- 2) Bireyin kendisi ile ilgili tepkilerde bulunmasını sağlar.
- 3) Bireyin davranışlarına yön verir (Binbaşioğlu, 1995).

Sosyal öğrenme kavramının önde gelen isimlerinden Bandura'ya göre birey geçmiş yaşantılarına dayalı olarak ya da başka kişilerin yaşantılarını gözleyerek, bir işin gelecekteki sonuçlarını tahmin eder. Sonuçlar olumlu ise, yapacağı işin kendisi ne yarar sağlayacağına inanıyorsa güdülenir (Tepe, 1999).

Suzuki "Taktir etmenin öğrencilerin kendilerini iyi hissetmelerini sağlayan en önemli güdüleyici olduğunu söyler (Kaya, 2000). Takdir edilen övülen ve ödüllendirilen öğrenci daha kolay öğrenir. Ancak öğrenci iyi şeyin ödül beklediğine değil ödülün iyi şeyler üzerine kendiliğinden geldiğine inanmalıdır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Fakat bu tür dışsal ödüller son tahlilde içsel kontrolü ona en çok ihtiyaç duyan kişinin, yani öğrencinin elinden alır. Ödüllendirme sistemini içeriye, kişisel ö: saygı düzeyine ve bir meydan okumanın üstesinden gelmekten duyulan haza yönlendirmeliyiz (Healy, 1994).

Öğrenim ilerledikçe, öğretmenin övgüsü gibi dış ödüllerden kaçınmak gerekir Çünkü öğrenim ilerledikçe öğrencinin karmaşık bir problemi kendi başına çözme duyumu gibi iç ödüllere kayılması daha iyi olacaktır. Aynı biçimde belli bir noktada başarının anında ödüllendirilmesinden gecikmeli ödüllendirilmeye geçilmelidir (Bruner, 1991).

Karşılaşılan her türlü güçlüğü yenme, zorluklar karşısında yılmayıp çaba gösterme başarılı olmaya inanma, gelişme ve ilerleme arzusu olarak tanımlanan başarı güdüsünün yoğunluğu başarıyı belirleyicidir. Yetenekleri aynı düzeyde, ancak başarı güdüleri farklı kişilerin başarı düzeylerinin farklı olacağı ve bu farklılığında başarı güdüsü yüksek olanlar lehine çıkacağını ileri sürmek yanlış olmayacaktır (İlgar, 1996).

Başarı davranışının çocuğun öğrenme durumundaki hedefleriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Yeni bilgi edinmeye motive olan çocuklar hedefe ulaşmak için daha çok çalışmakta, daha çok çaba harcamaktadır. Ancak diğerlerinden övgü almak için çalışan çocuklar ise daha az çaba göstermekte ve daha çok kaygılanmaktadır. Başarılı sonuçlar, öğretmeni n yumuşak ya da sert sözcükleri kullanmasıyla notlar ve teşekkür mektuplarıyla, liseyi bitiren bir öğrencinin %80 daha İyi kazanacağını ortaya koyan soyut güvencelerle alınamaz. Dıştan gelen pekiştirmeler gerçekten belirli bazı davranışlara götürebilir. Fakat uzun bir öğrenim seyri içinde güvenilir bir biçimde bir şeyi geliştiremezler (Bruner, 1991).

Öğrenme isteği içsel bir motiftir. Birey bu motifin hem kaynağını hem ödülünü kendi çalışmalarında bulmaktadır (Bruner, 1991). Temel motivasyonlarından birisi öz değeriyle ilgili duyguları muhafaza etmektir. Okuldaki durumları giderek kötüleşenler olumlu bir öz kavrayışa sahip olmakta zorlanır; önce gerekçe uydurur yada kolay görevleri seçerler. Sonra ertelerler ve nihayet çaba göstermezler. Çünkü, eğer çok çaba gösterip de başarısız olurlarsa bu onların gerçekten de "budala" olduğu anlamına geleceğini düşünürler. Bu öz kavrayış ergenlik döneminde iyice içselleşir; böylece motivasyon sorunları ile kendine özgü bir yaşam kazanırlar (Healy, 1994).

Genellikle başarısız çocuk motivasyonu eksik olan çocuktur. Motivasyonunu geliştirmek için çocuğun kendine olan güvenini kazandırmak, ailenin en önemli görevi olmalıdır (Yavuzer, 1989). Yapılan bir araştırmada motivasyon sorunları olduğu belirlenmiş çocukların bir çoğunda gerçektende tespit edilememiş öğrenme zorlukları olduğu görülür (Healy, 1994).

Maslow bireyin motivasyonunun temelinde gereksinimler vardır der Bireyin bu gereksinimleri karşılamak üzere hareket ettiğini belirtir. Maslow'a göre insanlar öncelikle gereksinimler hiyerarşisinin alt basamaklarında yer alan temel gereksinimlerini karşılamaya güdülenmişlerdir. İnsanlar alt basamaklardaki gereksinimleri belirli bir ölçüde karşılandıktan sonra bir üst basamaktaki gereksinimlerinin doyurabilmesine yönelik davranışlara güdülenir (Tepe, 1999)

BÖLÜM III

YÖNTEM (METODOLOJİ)

Bu bölümde araştırmanın yöntemi açıklanacaktır. Araştırmada kullanılan model, evren ve örneklem, verilerin işlenmesi ve araştırmadan kullanılan istatistiksel teknikler açıklanacaktır.

III.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi, meslek liselerinde okuyan öğrencilerin görüşlerine göre belirlenecektir. Bu nedenle araştırmanın yürütülmesinde tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modellerinde araştırma konusu olan olay, kişi veya nesne içinde bulunduğu koşul içerisinde olduğu gibi tanımlanır. Tarama modelleri; Genel tarama modelleri ve Örnek olay tarama modelleri olarak ikiye ayrılır. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan meydana gelen bir evrende, o evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü veya ondan alınacak örnek bir grup ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.

Araştırma verilerin toplanması için literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmacıların deneyimlerinden, uzman görüşlerinden ve yapılmış araştırmaların bilgi toplama ölçeklerinden yararlanılarak anket formu geliştirilmiştir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmen ve yöneticilerin kişisel özellikleri ile ilgili toplam 4 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde meslek dersi ve kültür dersi öğretmenlerini ayrı ayrı değerlendirmek amacıyla her iki grup için 30'ar soru bulunmaktadır. Ancak değerlendirme yapılırken bunlar toplu olarak 60 soru üzerinden değerlendirilmiştir. Anketin ikinci bölümünde ifadeler beşli dereceleme ölçeği şeklinde düzenlenmiştir. 1 (Hiç), 2 (Az), 3 (Orta), 4(Çok), 5 (En çok) anlamını taşımaktadır.

III.2. EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni, İstanbul ilinin Üsküdar, Ümraniye ve Beykoz ilçelerindeki meslek liselerinde lise 2 ve lise 3. sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Bu evrende random örnekleme metodu ile seçilen meslek lisesi, anadolu meslek lisesi ve teknik meslek lisesinde okuyan 300 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

III.3. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırma verilerinin toplanması için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra uzman görüşleri alınarak, daha önce yapılmış araştırmaların bilgi toplama ölçeklerinden yararlanılarak araştırmacı tarafından bir anket formu geliştirilmiştir.

Anketin anlaşılabilirliği test edilmiş ve gerekli düzenlemeler bu bilgiler ışığında yapılmıştır. Geliştirilen anket çoğaltılarak örneklem grubundaki deneklere uygulanmıştır. Anlaşılabilirliği test edilen anket İstanbul ilindeki Beykoz, Üsküdar ve Ümraniye ilçelerindeki meslek liselerinde lise 2 ve lise 3. sınıfta okuyan öğrencilere uygulanmıştır.

Deneklere uygulanan anket üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; öğretmenlerin kişisel özellikleri ve bağımsız sorular yer almaktadır. Öğrencilerin; cinsiyeti, okulunun türü, kaçınıcı sınıfta olduğu ve okulu bitirince ne yapmayı düşündüğü değişkenleri birinci bölümün sorularını oluşturmaktadır.

İkinci bölümde; beşli likert ölçeği (5=En Çok, 4=Çok, 3=Orta, 2=Az, 1=Hiç) kullanılmıştır. Kullanılan ölçeğe uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken aşağıda belirtilen aralıklar esas alınmıştır.

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınır
1	Hiç	1.00-1.79
2	Az	1.80-2.59
3	Orta	2.60-3.39
4	ok	3.40-4.19
5	En ok	4.20-5.00

Verilerin analizinde SPSS istatistiksel paket programından yararlanılmıştır. İkili değişkenlerde t-testi, çoklu değişkenlerde tek yönlü varyant analizi yapılmıştır. Anket sorularının aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans değerleri alınmıştır. Yorumlar yapılırken bu sonuçlar göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmada aşağıdaki bulgulara rastlanmıştır.

BÖLÜM IV

IV.1 BULGULAR

Bu bölümde; meslek liselerinin lise 2 ve lise 3. sınıfında okuyan öğrencilere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tabloların daha iyi anlaşılması için veriler sonucunda elde edilen bulgular tabloların altında açıklanmıştır.

IV.1.1 Öğrencinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin kişisel bilgilerine ilişkin bulgular yer almıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin “ Cinsiyet ” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kız	69	23,0
Erkek	231	77,0
Toplam	300	100,0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 69'unun (% 23,0) kız öğrencilerden oluştuğu, 231'inin (% 77,0) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmüştür.

Tablo 2. Öğrencilerin Eğitim Gördükleri “ Okul Türü ” Değişkenine Göre Dağılımı

Okul Türü	Frekans (N)	Yüzde (%)
Endüstri Meslek Lisesi	120	40,0
Anadolu Meslek Lisesi	159	53,0
Teknik Meslek Lisesi	21	7,0
Toplam	300	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 120'sinin (% 40,0) endüstri meslek lisesi öğrencisi olduğu, 159'unun (% 53,0) anadolu meslek lisesi öğrencisi olduğu, 21'inin(% 7,0) ise teknik meslek lisesi öğrencilerinden oluştuğu görülmüştür.

Tablo 3. Öğrencilerin “ Sınıf” Değişkenine Göre Dağılımı

Kaçıncı Sınıftasınız	Frekans (N)	Yüzde (%)
Lise 2	167	55,7
Lise 3	133	44,3
Toplam	300	100,0

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 167'sinin (% 55,7) öğrencilerin lise 2. sınıfta, 133'ünün (% 44,3) öğrencilerin lise 3. sınıfta olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Öğrencilerin “ Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz?” Sorusuna İlişkin Dağılımı

Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz	Frekans (N)	Yüzde (%)
İki yıllık yüksek okula gitmek istiyorum	87	29,0
Dört yıllık fakülteye gitmek istiyorum	104	34,7
Mesleğimle ilgili bir iş yerinde çalışmayı istiyorum	42	14,0
Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istiyorum	7	2,3
Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmayı istiyorum	6	2,0
Kararsızım	47	15,7
Diğer	7	2,3
Toplam	300	100,0

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 87'sinin (% 29,0), okulu bitirince iki yıllık yüksek okula gitmek istediği, 104'ünün (% 34,7) dört yıllık fakülteye gitmek istediği, 42'sinin (% 14,0) mesleğiyle ilgili bir iş yerinde çalışmayı istediği ,7'sinin

(% 2,3) mesleğiyle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istediği , 6'sının (% 2,0) mesleğiyle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmayı istediği, 47'sinin (% 15,7) kararsız olduğu ve 7'sinin (% 2,3) diğer seçeneğini seçtiği görülmüştür.

IV.1.2 Öğrencilerin Bağımsız Değişkenlere Göre Bağımlı Sorulara Verdikleri Cevaplara Ait Görüş Farklarına İlişkin Bulgular

IV.1.2.1 Öğrencinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre görüş farklılıklarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 11. Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	69	3,23	1,36	-2,4	298	0,036
Erkek	231	3,67	1,14			

Tablo 5 incelendiğinde “Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum” ifadesine ilişkin cinsiyet farklılıklarına göre yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğrenciler “**Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum**” ifadesine, kız öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 20. Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	69	3,85	1,12	2,53	298	0,044
Erkek	231	3,42	1,25			

Tablo 6’da görüldüğü gibi “Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim” ifadesine ilişkin cinsiyete göre yapılan t- testi sonucuna göre $p<0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre kız öğrenciler “**Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim**” ifadesine, erkek öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 47. Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	69	3,57	1,34	-1,33	298	0,024
Erkek	231	3,81	1,14			

Tablo 7 incelendiğinde “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir” ifadesine ilişkin cinsiyete göre yapılan t- testi sonucuna göre $p<0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğrenciler “**Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir**” ifadesine, kız öğrencilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

Tablo 8. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 52. Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	69	3,33	1,34	0,73	298	0,036
Erkek	231	3,21	1,16			

Tablo 8 incelendiğinde “Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz” ifadesine ilişkin cinsiyete göre yapılan t- testi sonucuna göre $p<0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kız öğrenciler “**Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz**” ifadesine, erkek öğrencilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum ” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 54. Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	69	3,56	1,34	2,30	298	0,027
Erkek	231	3,19	1,13			

Tablo 9 incelendiğinde “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum ” ifadesine ilişkin cinsiyete göre yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kız öğrenciler “**Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum** ” ifadesine, erkek öğrencilere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.

IV.1.2.2 Öğrencilerin Okudukları Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 3. Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	133	2,88	1,08	1,66	298	0,036
Lise 3	167	3,19	1,17			

Tablo 10 incelendiğinde “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre Lise 3. sınıf öğrencileri “**Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim**” ifadesine, Lise 2. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 11. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 6. Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	167	3,10	1,30	-0,34	298	0,047
Lise 3	133	3,15	1,15			

Tablo 11 incelendiğinde “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre Lise 3. sınıf öğrencileri “**Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum**” ifadesine, Lise 2. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 12. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 29. Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	167	2,89	1,39	0,75	298	0,037
Lise 3	133	2,78	1,23			

Tablo 12 incelendiğinde “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri “**Meslek dersi öğretmenlerim**

tarafından eleştirildiğinde hemen savunmaya geçerim” ifadesine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 13. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 38. Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	167	3,24	1,29	0,19	298	0,040
Lise 3	133	3,21	1,14			

Tablo 13 incelendiğinde “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t-testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri “**Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim**” ifadesine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 14. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 44. Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	167	3,34	1,30	1,54	298	0,003
Lise 3	133	3,12	1,11			

Tablo 14 incelendiğinde “Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t-testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri “**Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor**” ifadesine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

Tablo 15. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre “Meslek derslerinden zevk alıyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

Soru : 59. Meslek derslerinden zevk alıyorum	N	X	Ss	T	Sd	P
Lise 2	167	3,95	1,13	2,28	298	0,040
Lise 3	133	3,63	1,27			

Tablo 15 incelendiğinde “Meslek derslerinden zevk alıyorum” ifadesine ilişkin Lise 2 ve Lise 3. sınıf farklılıklarını test etmek için yapılan t- testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri “**Meslek derslerinden zevk alıyorum**” ifadesine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

IV.1.2.3 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Tablo 16. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 01	Meslek Lisesi	120	2,89	1,19	Gruplar Arası	18,148	2	9,074	6,964	0,001
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,38	1,10	Grup İçi	386,999	297	1,303		
	Teknik Meslek Lisesi	21	2,76	1,09	Toplam	405,147	299			

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin “**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını

belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 2,89$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 16A’da verilmiştir.

Tablo 16A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 01	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,5080(*)	,1380	,001
		Teknik Meslek Lisesi	,1298	,2700	,880
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,5080(*)	,1380	,001
		Teknik Meslek Lisesi	-,3783	,2650	,327
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,1298	,2700	,880
		Anadolu Meslek Lisesi	,3783	,2650	,327

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü Meslek Lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 17. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 02	Meslek Lisesi	120	2,78	1,02	Gruplar Arası	7,107	2	3,554	3,034	0,050
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,05	1,10	Grup İçi	347,810	297	1,171		
	Teknik Meslek Lisesi	21	2,61	1,20	Toplam	354,917	299			

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilerin “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. anadolu meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,05$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 17A’da verilmiştir.

Tablo 17A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 01	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,5080(*)	,1380	,001
		Teknik Meslek Lisesi	-,2733	,1309	,092
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,1643	,2560	,797
		Teknik Meslek Lisesi	,2733	,1309	,092
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4376	,2513	,190
		Anadolu Meslek Lisesi	-,1643	,2560	,797

“**Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 18. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 04	Meslek Lisesi	120	3,05	1,15	Gruplar Arası	12,530	2	6,265	4,798	0,009
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,76	1,13	Grup İçi	387,856	297	1,306		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,47	1,16	Toplam	400,387	299			

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin“**Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X= 3,47$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 18A’da verilmiştir.

Tablo 18A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 04	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,2890	,1382	,092
		Teknik Meslek Lisesi	-,4262	,2703	,256
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,2890	,1382	,092
		Teknik Meslek Lisesi	-,7152(*)	,2653	,019
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4262	,2703	,256
		Anadolu Meslek Lisesi	,7152(*)	,2653	,019

“Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 19. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 06	Meslek Lisesi	120	3,34	1,17	Gruplar Arası	17,912	2	8,956	6,038	0,003
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,89	1,27	Grup İçi	440,524	297	1,483		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,57	0,97	Toplam	458,437	299			

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin “**Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,57$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 19A’da verilmiştir.

Tablo 19A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 06	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,4423(*)	,1473	,008
		Teknik Meslek Lisesi	-,2298	,2881	,705
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,4423(*)	,1473	,008
		Teknik Meslek Lisesi	-,6721(*)	,2828	,046
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,2298	,2881	,705
		Anadolu Meslek Lisesi	,6721(*)	,2828	,046

“**Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 20. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 08	Meslek Lisesi	120	2,79	1,01	Gruplar Arası	11,691	2	5,846	4,754	0,009
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,57	1,17	Grup İçi	365,226	297	1,230		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,33	1,11	Toplam	376,917	299			

Tablo 20 incelendiğinde öğrencilerin “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik Meslek Lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,33$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 20A’da verilmiştir.

Tablo 20A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 08	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,2131	,1341	,250
		Teknik Meslek Lisesi	-,5417	,2623	,097
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,2131	,1341	,250
		Teknik Meslek Lisesi	-,7547(*)	,2575	,009
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5417	,2623	,097
		Anadolu Meslek Lisesi	,7547(*)	,2575	,009

“**Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans

(ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 21. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 09	Meslek Lisesi	120	3,41	1,09	Gruplar Arası	19,160	2	9,580	9,160	0,000
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,94	0,96	Grup İçi	310,610	297	1,046		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,61	1,02	Toplam	329,770	299			

Tablo 21 incelendiğinde öğrencilerin “**Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Anadolu meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,94$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 21A’da verilmiştir.

Tablo 21A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 09	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,5267(*)	,1237	,000
		Teknik Meslek Lisesi	-,2024	,2419	,680
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5267(*)	,1237	,000
		Teknik Meslek Lisesi	,3243	,2374	,359
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,2024	,2419	,680
		Anadolu Meslek Lisesi	-,3243	,2374	,359

“Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 22. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 11	Meslek Lisesi	120	3,35	1,25	Gruplar Arası	10,049	2	5,024	3,492	0,032
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,72	1,17	Grup İçi	427,338	297	1,439		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,66	1,01	Toplam	437,387	299			

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerin “**Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Anadolu meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,72$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 22A’da verilmiştir.

Tablo 22A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 11	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,3796(*)	,1451	,024
		Teknik Meslek Lisesi	-,3167	,2837	,504
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,3796(*)	,1451	,024
		Teknik Meslek Lisesi	6,289E-02	,2785	,972
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,3167	,2837	,504
		Anadolu Meslek Lisesi	-6,2893E-02	,2785	,972

“**Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 23. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 15	Meslek Lisesi	120	3,26	1,13	Gruplar Arası	14,629	2	7,314	5,717	0,004
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,71	1,16	Grup İçi	379,968	297	1,279		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,76	0,83	Toplam	394,597	299			

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,76$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 23A’da verilmiştir.

Tablo 23A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 15	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4440(*)	,1368	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-,4952	,2675	,153
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4440(*)	,1368	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-5,1213E-02	,2626	,979
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4952	,2675	,153
		Anadolu Meslek Lisesi	5,121E-02	,2626	,979

“Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 24. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 18	Meslek Lisesi	120	3,20	1,11	Gruplar Arası	12,043	2	6,022	4,529	0,012
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,83	1,20	Grup İçi	394,873	297	1,330		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,33	0,91	Toplam	406,917	299			

Tablo 24 incelendiğinde öğrencilerin“Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,33$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 24A’da verilmiştir.

Tablo 24A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 18	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,3781(*)	,1394	,018
		Teknik Meslek Lisesi	-,1250	,2727	,891
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,3781(*)	,1394	,018
		Teknik Meslek Lisesi	-,5031	,2677	,145
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,1250	,2727	,891
		Anadolu Meslek Lisesi	,5031	,2677	,145

“Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 25. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 37	Meslek Lisesi	120	3,27	1,17	Gruplar Arası	10,436	2	5,218	3,616	0,028
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,60	1,24	Grup İçi	428,534	297	1,443		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,85	0,96	Toplam	438,970	299			

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X= 3,85$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 25A’da verilmiştir.

Tablo 25A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 37	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,3288	,1453	,061
		Teknik Meslek Lisesi	-,5821	,2841	,101
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,3288	,1453	,061
		Teknik Meslek Lisesi	-,2534	,2789	,635
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5821	,2841	,101
		Anadolu Meslek Lisesi	,2534	,2789	,635

“**Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 26. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 39	Meslek Lisesi	120	3,37	1,30	Gruplar Arası	19,218	2	9,609	6,875	0,001
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,83	1,09	Grup İçi	415,112	297	1,398		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,14	1,10	Toplam	434,330	299			

Tablo 26 incelendiğinde öğrencilerin “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 4,14$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 26A’da verilmiştir.

Tablo 26A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 39	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4552(*)	,1430	,004
		Teknik Meslek Lisesi	-,7679(*)	,2796	,017
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4552(*)	,1430	,004
		Teknik Meslek Lisesi	-,3127	,2745	,490
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,7679(*)	,2796	,017
		Anadolu Meslek Lisesi	,3127	,2745	,490

“Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve Anadolu Meslek Lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü Teknik Meslek Lisesi olan öğrenciler bu ifadeye Meslek Lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 27. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 43	Meslek Lisesi	120	3,40	1,24	Gruplar Arası	20,006	2	10,003	7,336	0,001
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,86	1,12	Grup İçi	404,994	297	1,364		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,19	1,03	Toplam	425,000	299			

Tablo 27 incelendiğinde öğrencilerin“Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X= 4,19$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında

olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 27A’da verilmiştir.

Tablo 27A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 43	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4616(*)	,1412	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-,7905(*)	,2762	,012
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4616(*)	,1412	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-,3288	,2711	,446
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,7905(*)	,2762	,012
		Anadolu Meslek Lisesi	,3288	,2711	,446

“Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve Anadolu Meslek Lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 28. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 44	Meslek Lisesi	120	3,38	1,13	Gruplar Arası	18,440	2	9,220	6,371	0,002
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,05	1,26	Grup İçi	429,810	297	1,447		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,95	0,97	Toplam	448,250	299			

Tablo 28 incelendiğinde öğrencilerin “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,95$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 28A’da verilmiştir.

Tablo 28A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 44	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,3267	,1455	,064
		Teknik Meslek Lisesi	-,5690	,2846	,112
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,3267	,1455	,064
		Teknik Meslek Lisesi	-,8958(*)	,2793	,004
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5690	,2846	,112
		Anadolu Meslek Lisesi	,8958(*)	,2793	,004

“Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 29. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S45	Meslek Lisesi	120	3,60	1,21	Gruplar Arası	9,376	2	4,688	3,386	0,035
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,89	1,14	Grup İçi	411,220	297	1,385		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,19	1,16	Toplam	420,597	299			

Tablo 29 incelendiğinde öğrencilerin “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X= 4,19$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 29A’da verilmiştir.

Tablo 29A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 45	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,2931	,1423	,098
		Teknik Meslek Lisesi	-,5905	,2783	,086
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,2931	,1423	,098
		Teknik Meslek Lisesi	-,2974	,2732	,521
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5905	,2783	,086
		Anadolu Meslek Lisesi	,2974	,2732	,521

“Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 30. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 47	Meslek Lisesi	120	3,44	1,27	Gruplar Arası	24,558	2	12,279	9,080	0,000
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,92	1,11	Grup İçi	401,638	297	1,352		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,38	0,80	Toplam	426,197	299			

Tablo 30 incelendiğinde öğrencilerin“Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını

belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 4,38$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 30A’da verilmiştir.

Tablo 30A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 47	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4829(*)	,1406	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-,9393(*)	,2751	,002
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4829(*)	,1406	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-,4564	,2700	,209
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,9393(*)	,2751	,002
		Anadolu Meslek Lisesi	,4564	,2700	,209

“**Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 31. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 49	Meslek Lisesi	120	3,25	1,31	Gruplar Arası	22,584	2	11,292	7,885	,000
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,71	1,14	Grup İçi	425,336	297	1,432		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,14	0,79	Toplam	447,920	299			

Tablo 31 incelendiğinde öğrencilerin “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 4,14$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 31A’da verilmiştir.

Tablo 31A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 49	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4670(*)	,1447	,004
		Teknik Meslek Lisesi	-,8929(*)	,2831	,005
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4670(*)	,1447	,004
		Teknik Meslek Lisesi	-,4259	,2779	,276
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,8929(*)	,2831	,005
		Anadolu Meslek Lisesi	,4259	,2779	,276

“Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve teknik meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 32. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 50	Meslek Lisesi	120	3,19	1,19	Gruplar Arası	8,717	2	4,359	3,242	0,040
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,90	1,17	Grup İçi	399,319	297	1,345		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,42	0,74	Toplam	408,037	299			

Tablo 32 incelendiğinde öğrencilerin“Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X= 3,42$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 32A’da verilmiştir

Tablo 32A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 50	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,2860	,1402	,103
		Teknik Meslek Lisesi	-,2369	,2743	,663
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,2860	,1402	,103
		Teknik Meslek Lisesi	-,5229	,2692	,127
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,2369	,2743	,663
		Anadolu Meslek Lisesi	,5229	,2692	,127

“Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 33. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 51	Meslek Lisesi	120	3,31	1,22	Gruplar Arası	10,062	2	5,031	3,374	0,036
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,69	1,23	Grup İçi	442,818	297	1,491		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,38	1,07	Toplam	452,880	299			

Tablo 33 incelendiğinde öğrencilerin “**Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Anadolu meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($\bar{X} = 3,69$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 33A’da verilmiştir.

Tablo 33A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 51	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,3752(*)	,1477	,030
		Teknik Meslek Lisesi	-6,4286E-02	,2888	,973
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,3752(*)	,1477	,030
		Teknik Meslek Lisesi	,3109	,2835	,516
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	6,429E-02	,2888	,973
		Anadolu Meslek Lisesi	-,3109	,2835	,516

“**Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine

olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 34. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 54	Meslek Lisesi	120	3,51	1,12	Gruplar Arası	17,520	2	8,760	6,369	0,002
	Anadolu Meslek Lisesi	159	3,05	1,20	Grup İçi	408,517	297	1,375		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,61	1,20	Toplam	426,037	299			

Tablo 34 incelendiğinde öğrencilerin “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,61$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 34A’da verilmiştir.

Tablo 34A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 54	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,4664(*)	,1418	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-,1024	,2774	,928
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,4664(*)	,1418	,003
		Teknik Meslek Lisesi	-,5687	,2723	,092
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,1024	,2774	,928
		Anadolu Meslek Lisesi	,5687	,2723	,092

“Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 35. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 55	Meslek Lisesi	120	3,70	1,29	Gruplar Arası	17,440	2	8,720	6,417	0,002
	Anadolu Meslek Lisesi	159	4,19	1,08	Grup İçi	403,557	297	1,359		
	Teknik Meslek Lisesi	21	4,23	0,99	Toplam	420,997	299			

Tablo 35 incelendiğinde öğrencilerin “**Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.**” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 4,23$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “**Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 35A’da verilmiştir.

Tablo 35A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{X}}$	P
S 55	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	-,4866(*)	,1410	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-,5298	,2757	,133
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,4866(*)	,1410	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-4,3127E-02	,2706	,986
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,5298	,2757	,133
		Anadolu Meslek Lisesi	4,313E-02	,2706	,986

“**Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve anadolu meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P < 0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 36. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 56	Meslek Lisesi	120	3,34	1,23	Gruplar Arası	20,294	2	10,147	7,109	0,001
	Anadolu Meslek Lisesi	159	2,85	1,17	Grup İçi	423,903	297	1,427		
	Teknik Meslek Lisesi	21	3,52	1,07	Toplam	444,197	299			

Tablo 36 incelendiğinde öğrencilerin “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar” ifadesinin okul türü değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Teknik meslek lisesi grubuna dahil öğrenciler ($X = 3,52$) ile diğer okul türü gruplarındaki öğrencilere göre “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 36A’da verilmiştir.

Tablo 36A. Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine Göre “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 56	Meslek Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	,4863(*)	,1445	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-,1821	,2826	,795
	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	-,4863(*)	,1445	,002
		Teknik Meslek Lisesi	-,6685(*)	,2774	,042
	Teknik Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	,1821	,2826	,795
		Anadolu Meslek Lisesi	,6685(*)	,2774	,042

“**Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler bu ifadeye anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve meslek lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okul türü Teknik Meslek Lisesi olan öğrenciler bu ifadeye Anadolu Meslek Lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlar ve Teknik Meslek Lisesinde olan öğrenciler lehine olan bu farklılık istatistiksel açıdan ($P<0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

IV.1.2.4 Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 37. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 01	İki yıllık yüksek okul	87	2,32	0,88	Gruplar Arası	37,455	6	6,242	4,974	0,000
	Dört yıllık fakülte	104	2,54	1,16						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	2,50	1,10						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	2,42	1,27	Grup İçi	367,692	293	1,255		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	4,00	1,26						
	Kararsızım	47	3,21	1,33						
	Diğer	7	2,85	1,34	Toplam	405,147	299			

Tablo 37 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**”ifadesinin **okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz** sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmak istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 4,00$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 37A’da verilmiştir.

Tablo 37A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	Sh_{α}	P
S 01	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	-,2262	,1628	,807
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1782	,2105	,980
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,1067	,4401	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,6782	,4728	,007
		Kararsızım	-,8909	,2028	,000
		Diğer	-,5353	,4401	,888
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	,2262	,1628	,807
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	4,808E-02	,2048	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,1195	,4374	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,4519	,4703	,033
		Kararsızım	-,6647	,1969	,013
		Diğer	-,3091	,4374	,992
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	,1782	,2105	,980
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-4,8077E-02	,2048	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	7,143E-02	,4573	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,5000	,4889	,035
		Kararsızım	-,7128	,2379	,043
		Diğer	-,3571	,4573	,987
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,1067	,4401	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1195	,4374	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-7,1429E-02	,4573	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,5714	,6232	,152
		Kararsızım	-,7842	,4538	,597
		Diğer	-,4286	,5988	,992
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	1,6782	,4728	,007
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	1,4519	,4703	,033
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	1,5000	,4889	,035
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,5714	,6232	,152
		Kararsızım	,7872	,4856	,669
		Diğer	1,1429	,6232	,525
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	,8909	,2028	,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,6647	,1969	,013
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,7128	,2379	,043
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,7842	,4538	,597
		Kararsızım	-,7872	,4856	,669
		Diğer	,3556	,4538	,987
	Diğer	Dört yıllık fakülte	,5353	,4401	,888
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3091	,4374	,992
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,3571	,4573	,987
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,4286	,5988	,992
		Kararsızım	-1,1429	,6232	,525
		Diğer	-,3556	,4538	,987

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 38. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 02	İki yıllık yüksek okul	87	2,88	0,95	Gruplar Arası	16,038	6	2,673	2,311	0,034
	Dört yıllık fakülte	104	2,77	1,16						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	3,16	1,03						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	3,14	1,06	Grup İçi	338,879	293	1,157		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	3,33	1,03						
	Kararsızım	47	3,12	1,13						
	Diğer	7	1,85	0,89						

Tablo 38 incelendiğinde öğrencilerin“**Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesinin **okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz** sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmak istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,33$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 38A’da verilmiştir.

Tablo 38A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 02	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	,1062	,1563	,994
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2816	,2021	,806
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2578	,4225	,997
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,4483	,4539	,957
		Kararsızım	-,2426	,1947	,876
		Diğer	1,0279	,4225	,185
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	-,1062	,1563	,994
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,3878	,1966	,432
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,3640	,4199	,977
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,5545	,4515	,883
		Kararsızım	-,3488	,1890	,517
		Diğer	,9217	,4199	,298
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	,2816	,2021	,806
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3878	,1966	,432
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	2,381E-02	,4390	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,1667	,4694	1,000
		Kararsızım	3,901E-02	,2284	1,000
		Diğer	1,3095	,4390	,045
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,2578	,4225	,997
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3640	,4199	,977
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-2,3810E-02	,4390	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,1905	,5983	1,000
		Kararsızım	1,520E-02	,4357	1,000
		Diğer	1,2857	,5748	,276
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	,4483	,4539	,957
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5545	,4515	,883
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,1667	,4694	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,1905	,5983	1,000
		Kararsızım	,2057	,4662	,999
		Diğer	1,4762	,5983	,171
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	,2426	,1947	,876
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3488	,1890	,517
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-3,9007E-02	,2284	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,5198E-02	,4357	1,000
		Kararsızım	-,2057	,4662	,999
		Diğer	1,2705	,4357	,055
	Diğer	Dört yıllık fakülte	-1,0279	,4225	,185
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,9217	,4199	,298
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-1,3095	,4390	,045
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,2857	,5748	,276
		Kararsızım	-1,4762	,5983	,171
		Diğer	-1,2705	,4357	,055

“Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 39. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 03	İki yıllık yüksek okul	87	2,96	1,07	Gruplar Arası	21,964	6	3,661	2,888	0,009
	Dört yıllık fakülte	104	3,32	1,06						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	2,85	1,24						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	3,85	1,34	Grup İçi	371,423	293	1,268		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	3,16	1,32						
	Kararsızım	47	3,06	1,20						
	Diğer	7	2,00	1,00	Toplam	393,387	299			

Tablo 39 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.**” ifadesinin **okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz** sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans

(ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmak istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,85$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 39A’da verilmiştir.

Tablo 39A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 03	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	-,3614	,1636	,290
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,1084	,2115	,999
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,8916	,4423	,405
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,2011	,4752	1,000
		Kararsızım	-9,8313E-02	,2038	,999
		Diğer	,9655	,4423	,305
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	,3614	,1636	,290
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,4698	,2058	,253
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,5302	,4396	,892
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,1603	,4727	1,000
		Kararsızım	,2631	,1979	,838
		Diğer	1,3269	,4396	,041
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,1084	,2115	,999
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,4698	,2058	,253
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-1,0000	,4596	,309
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,3095	,4914	,996
		Kararsızım	-,2067	,2391	,978
		Diğer	,8571	,4596	,504
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,8916	,4423	,405
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5302	,4396	,892
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	1,0000	,4596	,309
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,6905	,6264	,928
		Kararsızım	,7933	,4561	,589
		Diğer	1,8571	,6018	,033
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	,2011	,4752	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1603	,4727	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,3095	,4914	,996
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,6905	,6264	,928
		Kararsızım	,1028	,4881	1,000
		Diğer	1,1667	,6264	,505
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	9,831E-02	,2038	,999
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2631	,1979	,838
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,2067	,2391	,978
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,7933	,4561	,589
		Kararsızım	-,1028	,4881	1,000
		Diğer	1,0638	,4561	,228
	Diğer	Dört yıllık fakülte	-,9655	,4423	,305
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,3269	,4396	,041
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,8571	,4596	,504
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,8571	,6018	,033
		Kararsızım	-1,1667	,6264	,505
		Diğer	-1,0638	,4561	,228

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 40. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 05	İki yıllık yüksek okul	87	4,43	0,91	Gruplar Arası	35,044	6	5,841	4,465	0,000
	Dört yıllık fakülte	104	4,27	1,13						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	3,88	1,23						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	4,14	0,89	Grup İçi	383,276	293	1,308		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	2,66	1,50						
	Kararsızım	47	3,74	1,46						
	Diğer	7	4,71	0,48						
Toplam					418,320	299				

Tablo 40 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.**” ifadesinin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Diğer cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 4,71$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 40A’da verilmiştir.

Tablo 40A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 05	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	,1579	,1662	,964
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5558	,2149	,130
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,2939	,4493	,995
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,7701	,4828	,005
		Kararsızım	,6921	,2070	,015
		Diğer	-,2775	,4493	,996
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	-,1579	,1662	,964
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3979	,2091	,478
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,1360	,4466	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,6122	,4802	,014
		Kararsızım	,5342	,2010	,109
		Diğer	-,4354	,4466	,959
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,5558	,2149	,130
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,3979	,2091	,478
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2619	,4669	,998
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,2143	,4992	,185
		Kararsızım	,1363	,2429	,998
		Diğer	-,8333	,4669	,558
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	-,2939	,4493	,995
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1360	,4466	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,2619	,4669	,998
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,4762	,6363	,234
		Kararsızım	,3982	,4634	,978
		Diğer	-,5714	,6113	,967
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	-1,7701	,4828	,005
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,6122	,4802	,014
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-1,2143	,4992	,185
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,4762	,6363	,234
		Kararsızım	-1,0780	,4958	,310
		Diğer	-2,0476	,6363	,022
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	-,6921	,2070	,015
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,5342	,2010	,109
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,1363	,2429	,998
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,3982	,4634	,978
		Kararsızım	1,0780	,4958	,310
		Diğer	-,9696	,4634	,357
	Diğer	Dört yıllık fakülte	,2775	,4493	,996
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,4354	,4466	,959
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,8333	,4669	,558
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,5714	,6113	,967
		Kararsızım	2,0476	,6363	,022
		Diğer	,9696	,4634	,357

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 41. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 24	İki yıllık yüksek okul	87	2,83	1,43	Gruplar Arası	25,372	6	4,229	2,218	0,041
	Dört yıllık fakülte	104	2,98	1,37						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	2,76	1,35						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	3,28	1,60	Grup İçi	558,508	293	1,906		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	3,83	1,16						
	Kararsızım	47	3,57	1,29						
	Diğer	7	2,71	1,38	Toplam	583,880	299			

Tablo 40 incelendiğinde öğrencilerin“**Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.**” ifadesinin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmak istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,83$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 41A’da verilmiştir.

Tablo 41A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	Sh_x^-	P
S 24	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	-,1417	,2006	,992
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	7,718E-02	,2594	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,4466	,5424	,983
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,9943	,5828	,612
		Kararsızım	-,7354	,2499	,051
		Diğer	,1248	,5424	1,000
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	,1417	,2006	,992
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,2189	,2524	,977
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,3049	,5391	,998
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,8526	,5797	,762
		Kararsızım	-,5937	,2427	,179
		Diğer	,2665	,5391	,999
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-7,7176E-02	,2594	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2189	,2524	,977
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,5238	,5636	,968
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,0714	,6026	,563
		Kararsızım	-,8126	,2932	,081
		Diğer	4,762E-02	,5636	1,000
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,4466	,5424	,983
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3049	,5391	,998
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,5238	,5636	,968
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,5476	,7681	,992
		Kararsızım	-,2888	,5593	,999
		Diğer	,5714	,7380	,987
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	,9943	,5828	,612
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,8526	,5797	,762
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	1,0714	,6026	,563
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,5476	,7681	,992
		Kararsızım	,2589	,5985	1,000
		Diğer	1,1190	,7681	,770
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	,7354	,2499	,051
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5937	,2427	,179
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,8126	,2932	,081
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,2888	,5593	,999
		Kararsızım	-,2589	,5985	1,000
		Diğer	,8602	,5593	,722
	Diğer	Dört yıllık fakülte	-,1248	,5424	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2665	,5391	,999
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-4,7619E-02	,5636	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,5714	,7380	,987
		Kararsızım	-1,1190	,7681	,770
		Diğer	-,8602	,5593	,722

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 42. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 27	İki yıllık yüksek okul	87	3,64	1,31	Gruplar Arası	24,801	6	4,134	2,400	0,028
	Dört yıllık fakülte	104	3,53	1,24						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	3,28	1,45						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	4,14	1,06	Grup İçi	504,729	293	1,723		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	2,50	1,37						
	Kararsızım	47	3,00	1,31						
	Diğer	7	3,00	1,52						

Tablo 42 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.**” ifadesinin **okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz** sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 4,14$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 42A’da verilmiştir.

Tablo 42A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 27	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	,1052	,1907	,998
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3580	,2466	,773
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,4992	,5156	,961
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,1437	,5540	,374
		Kararsızım	,6437	,2376	,096
		Diğer	,6437	,5156	,875
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	-,1052	,1907	,998
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,2527	,2400	,941
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,6044	,5125	,902
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,0385	,5511	,491
		Kararsızım	,5385	,2307	,228
		Diğer	,5385	,5125	,942
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,3580	,2466	,773
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2527	,2400	,941
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,8571	,5358	,683
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,7857	,5728	,817
		Kararsızım	,2857	,2787	,948
		Diğer	,2857	,5358	,998
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,4992	,5156	,961
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,6044	,5125	,902
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,8571	,5358	,683
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,6429	,7302	,269
		Kararsızım	1,1429	,5317	,324
		Diğer	1,1429	,7016	,663
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	-1,1437	,5540	,374
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,0385	,5511	,491
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,7857	,5728	,817
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,6429	,7302	,269
		Kararsızım	-,5000	,5690	,976
		Diğer	-,5000	,7302	,993
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	-,6437	,2376	,096
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,5385	,2307	,228
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2857	,2787	,948
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,1429	,5317	,324
		Kararsızım	,5000	,5690	,976
		Diğer	,0000	,5317	1,000
	Diğer	Dört yıllık fakülte	-,6437	,5156	,875
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,5385	,5125	,942
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2857	,5358	,998
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,1429	,7016	,663
		Kararsızım	,5000	,7302	,993
		Diğer	,0000	,5317	1,000

“Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 43. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f, X, Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 30	İki yıllık yüksek okul	87	3,06	1,31	Gruplar Arası	22,879	6	3,813	2,137	0,049
	Dört yıllık fakülte	104	2,79	1,35						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	2,54	1,31						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	2,14	0,89	Grup İçi	522,868	293	1,785		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	3,33	1,86						
	Kararsızım	47	3,31	1,38						
	Diğer	7	2,57	0,97						

Tablo 43 incelendiğinde öğrencilerin“Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” ifadesinin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmayı istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,33$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 43A’da verilmiştir.

Tablo 43A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	Sh_x	P
S 30	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	,2709	,1941	,804
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5213	,2510	,366
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,9261	,5248	,572
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,2644	,5639	,999
		Kararsızım	-,2502	,2418	,946
		Diğer	,4975	,5248	,965
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	-,2709	,1941	,804
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,2505	,2442	,948
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6552	,5216	,872
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,5353	,5609	,963
		Kararsızım	-,5211	,2348	,285
		Diğer	,2266	,5216	,999
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,5213	,2510	,366
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2505	,2442	,948
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,4048	,5454	,990
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,7857	,5830	,829
		Kararsızım	-,7715	,2837	,093
		Diğer	-2,3810E-02	,5454	1,000
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	-,9261	,5248	,572
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,6552	,5216	,872
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,4048	,5454	,990
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,1905	,7432	,681
		Kararsızım	-1,1763	,5412	,310
		Diğer	-,4286	,7140	,997
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	,2644	,5639	,999
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5353	,5609	,963
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,7857	,5830	,829
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,1905	,7432	,681
		Kararsızım	1,418E-02	,5791	1,000
		Diğer	,7619	,7432	,948
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	,2502	,2418	,946
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,5211	,2348	,285
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,7715	,2837	,093
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,1763	,5412	,310
		Kararsızım	-1,4184E-02	,5791	1,000
		Diğer	,7477	,5412	,812
	Diğer	Dört yıllık fakülte	-,4975	,5248	,965
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,2266	,5216	,999
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	2,381E-02	,5454	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,4286	,7140	,997
		Kararsızım	-,7619	,7432	,948
		Diğer	-,7477	,5412	,812

“**Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.**” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 44. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 37	İki yıllık yüksek okul	87	3,65	1,14	Gruplar Arası	22,024	6	3,671	2,580	0,019
	Dört yıllık fakülte	104	3,55	1,26						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	3,21	1,15						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	3,85	0,69	Grup İçi	416,946	293	1,423		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	2,00	1,26						
	Kararsızım	47	3,36	1,18						
	Diğer	7	3,85	1,06						

Tablo 44 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.**” ifadesinin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,85$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 44A’da verilmiştir.

Tablo 44A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 37	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	9,748E-02	,1733	,998
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,4409	,2241	,436
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2020	,4687	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,6552	,5035	,018
		Kararsızım	,2935	,2159	,824
		Diğer	-,2020	,4687	1,000
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	-9,7480E-02	,1733	,998
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3434	,2181	,699
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,2995	,4658	,995
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,5577	,5009	,031
		Kararsızım	,1960	,2097	,967
		Diğer	-,2995	,4658	,995
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,4409	,2241	,436
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,3434	,2181	,699
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,6429	,4870	,843
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,2143	,5206	,228
		Kararsızım	-,1474	,2533	,997
		Diğer	-,6429	,4870	,843
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,2020	,4687	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,2995	,4658	,995
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6429	,4870	,843
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,8571	,6637	,076
		Kararsızım	,4954	,4833	,948
		Diğer	,0000	,6376	1,000
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	-1,6552	,5035	,018
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,5577	,5009	,031
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-1,2143	,5206	,228
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-1,8571	,6637	,076
		Kararsızım	-1,3617	,5172	,116
		Diğer	-1,8571	,6637	,076
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	-,2935	,2159	,824
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1960	,2097	,967
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,1474	,2533	,997
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,4954	,4833	,948
		Kararsızım	1,3617	,5172	,116
		Diğer	-,4954	,4833	,948
	Diğer	Dört yıllık fakülte	,2020	,4687	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,2995	,4658	,995
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6429	,4870	,843
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,0000	,6376	1,000
		Kararsızım	1,8571	,6637	,076
		Diğer	,4954	,4833	,948

“Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 45. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 38	İki yıllık yüksek okul	87	3,14	1,21	Gruplar Arası	25,036	6	4,173	2,879	0,010
	Dört yıllık fakülte	104	3,49	1,18						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	2,78	1,27						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	2,85	1,57	Grup İçi	424,630	293	1,449		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	2,16	0,98						
	Kararsızım	47	3,38	1,13						
	Diğer	7	3,42	1,13	Toplam	449,667	299			

Tablo 45 incelendiğinde öğrencilerin“Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” ifadesinin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Dört yıllık fakülteye gitmek istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 3,49$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 45A’da verilmiştir.

Tablo 45A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 38	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	-,3410	,1749	,447
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,3637	,2262	,677
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,2923	,4730	,996
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,9828	,5081	,458
		Kararsızım	-,2336	,2179	,936
		Diğer	-,2791	,4730	,997
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	,3410	,1749	,447
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,7047	,2201	,023
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6332	,4701	,830
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,3237	,5054	,120
		Kararsızım	,1074	,2116	,999
		Diğer	6,181E-02	,4701	1,000
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,3637	,2262	,677
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,7047	,2201	,023
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-7,1429E-02	,4915	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,6190	,5254	,903
		Kararsızım	-,5973	,2556	,226
		Diğer	-,6429	,4915	,849
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	-,2923	,4730	,996
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,6332	,4701	,830
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	7,143E-02	,4915	1,000
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,6905	,6698	,947
		Kararsızım	-,5258	,4877	,935
		Diğer	-,5714	,6435	,974
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	-,9828	,5081	,458
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,3237	,5054	,120
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,6190	,5254	,903
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,6905	,6698	,947
		Kararsızım	-1,2163	,5219	,229
		Diğer	-1,2619	,6698	,491
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	,2336	,2179	,936
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1074	,2116	,999
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,5973	,2556	,226
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,5258	,4877	,935
		Kararsızım	1,2163	,5219	,229
		Diğer	-4,5593E-02	,4877	1,000
	Diğer	Dört yıllık fakülte	,2791	,4730	,997
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-6,1813E-02	,4701	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6429	,4915	,849
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	,5714	,6435	,974
		Kararsızım	1,2619	,6698	,491
		Diğer	4,559E-02	,4877	1,000

“Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 46. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz? Sorusuna Göre “Meslek derslerinden zevk alıyorum.” İfadesine İlişkin Görüş Farklılıkları

f , X , Ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	X	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S 59	İki yıllık yüksek okul	87	3,89	1,14	Gruplar Arası	25,495	6	4,249	3,026	0,007
	Dört yıllık fakülte	104	3,95	1,13						
	Mesleğimle ilgili bir iş	42	3,78	1,22						
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri	7	4,42	1,13	Grup İçi	411,422	293	1,404		
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	6	2,33	1,63						
	Kararsızım	47	3,44	1,31						
	Diğer	7	4,14	0,89	Toplam	436,917	299			

Tablo 46 incelendiğinde öğrencilerin“**Meslek derslerinden zevk alıyorum.**” ifadesinin **okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz** sorusuna göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istiyorum cevabını veren gruba dahil öğrencilerin ($X = 4,42$) ile diğer gruplardaki öğrencilere göre “**Meslek derslerinden zevk alıyorum.**” ifadesine daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Scheffe testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 46A’da verilmiştir.

Tablo 46A. Öğrencilerin Okulu Bitirince Ne Yapmayı Düşünüyorsunuz Sorusuna Göre “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.” İfadesine İlişkin Analiz

	Okul bitince (i)	Okul bitince (j)	$\bar{X}_i - \bar{X}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
S 59	İki yıllık yüksek okul	Dört yıllık fakülte	-5,5371E-02	,1722	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,1108	,2226	,999
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,5320	,4655	,915
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,5632	,5002	,029
		Kararsızım	,4497	,2145	,355
		Diğer	-,2463	,4655	,998
	Dört yıllık fakülte	Dört yıllık fakülte	5,537E-02	,1722	1,000
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,1662	,2166	,988
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,4766	,4627	,947
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,6186	,4975	,020
		Kararsızım	,5051	,2083	,188
		Diğer	-,1909	,4627	1,000
	Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	Dört yıllık fakülte	-,1108	,2226	,999
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,1662	,2166	,988
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,6429	,4838	,839
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	1,4524	,5172	,074
		Kararsızım	,3389	,2516	,830
		Diğer	-,3571	,4838	,990
	Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	Dört yıllık fakülte	,5320	,4655	,915
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,4766	,4627	,947
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,6429	,4838	,839
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	2,0952	,6593	,025
		Kararsızım	,9818	,4801	,386
		Diğer	,2857	,6334	,999
	Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	Dört yıllık fakülte	-1,5632	,5002	,029
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-1,6186	,4975	,020
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-1,4524	,5172	,074
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-2,0952	,6593	,025
		Kararsızım	-1,1135	,5137	,313
		Diğer	-1,8095	,6593	,087
	Kararsızım	Dört yıllık fakülte	-,4497	,2145	,355
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	-,5051	,2083	,188
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	-,3389	,2516	,830
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,9818	,4801	,386
		Kararsızım	1,1135	,5137	,313
		Diğer	-,6960	,4801	,774
	Diğer	Dört yıllık fakülte	,2463	,4655	,998
		Mesleğimle ilgili bir işte çalışmak	,1909	,4627	1,000
		Mesleğimle ilgili bir iş yeri açmak	,3571	,4838	,990
		Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir iş	-,2857	,6334	,999
		Kararsızım	1,8095	,6593	,087
		Diğer	,6960	,4801	,774

“Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” ifadesine ilişkin çalışılan okul türü değişkenine göre hangi grupların farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonrası post – hoc Scheffe testi sonucunda ;

Gruplar arasındaki farklar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 47: Meslek liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere Ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesine İlişkin Sorular, Soruların Frekansları ve Yüzde Dağılımları

Meslek liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere Ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesine İlişkin Sorular		Hiç		Az		Orta		Çok		En çok		Ortalama	S. Sapma
		F(N)	%	F(N)	%	F(N)	%	F(N)	%	F(N)	%	X	SS
1	Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.	52	17,3	98	32,7	93	31,0	28	9,3	29	9,7	2,91	1,08
2	Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim.	26	8,7	84	28,0	108	36,0	53	17,7	29	9,7	3,09	1,14
3	Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.	26	8,7	68	22,7	96	32,0	72	24,0	38	12,7	2,92	1,15
4	Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim	35	11,7	75	25,0	99	33,0	59	19,7	59	19,7	4,16	1,18
5	Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.	16	5,3	18	6,0	39	13,0	56	18,7	171	57,0	3,12	1,23
6	Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.	35	11,7	58	19,3	92	30,7	65	21,7	50	16,7	3,05	1,10
7	Meslek derslerine planlı olarak çalışıyorum.	26	8,7	64	21,3	111	37,0	67	22,3	32	10,7	2,71	1,12
8	Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.	39	13,0	100	33,3	94	31,3	41	13,7	26	8,7	3,71	1,05
9	Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.	9	3,0	26	8,7	89	29,7	95	31,7	81	27,0	3,27	1,00
10	Kültür derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.	13	4,3	49	16,3	114	38,0	92	30,7	32	10,7	3,57	1,20
11	Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum.	20	6,7	36	12,0	82	27,3	76	25,3	86	28,7	3,21	1,10
12	Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum	21	7,0	54	18,0	104	34,7	82	27,3	39	13,0	3,68	1,20

13	Meslek derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	22	7,3	25	8,3	71	23,7	90	30,0	92	30,7	3,41	1,27
14	Kültür derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum	31	10,3	38	12,7	82	27,3	73	24,3	76	25,3	3,53	1,14
15	Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.	17	5,7	39	13,0	80	26,7	94	31,3	70	23,3	3,35	1,16
16	Kültür derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum	22	7,3	36	12,0	101	33,7	96	32,0	45	15,0	3,35	1,10
17	Meslek derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.	32	10,7	43	14,3	107	35,7	71	23,7	47	15,7	3,19	1,18
18	Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum	39	13,0	52	17,3	106	35,3	71	23,7	32	10,7	3,01	1,16
19	Meslek dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.	8	2,7	22	7,3	60	20,0	83	27,7	127	42,3	3,99	1,07
20	Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim	23	7,7	40	13,3	76	25,3	78	26,0	83	27,7	3,52	1,23
21	Meslek dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmede güçlük çekmem.	12	4,0	34	11,3	83	27,7	95	31,7	76	25,3	3,63	1,10
22	Kültür dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmede güçlük çekmem.	32	10,7	56	18,7	80	26,7	75	25,0	57	19,0	3,23	1,25
23	Meslek dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.	57	19,0	63	21,0	80	26,7	45	15,0	55	18,3	2,92	1,36
24	Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.	57	19,0	56	18,7	73	24,3	52	17,3	62	20,7	3,02	1,39
25	Kızlar düşüncesiyle meslek dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.	87	29,0	58	19,3	63	21,0	47	15,7	45	15,0	2,68	1,42
26	Kızlar düşüncesiyle kültür dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.	100	33,3	55	18,3	74	24,7	40	13,3	31	10,3	2,49	1,34
27	Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.	30	10,0	53	17,7	60	20,0	72	24,0	85	28,3	3,43	1,33
28	Kültür dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.	68	22,7	68	22,7	64	21,3	57	19,0	43	14,3	2,79	1,36

29	Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.	53	17,7	77	25,7	86	28,7	31	10,3	53	17,7	2,84	1,32
30	Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.	57	19,0	62	20,7	85	28,3	42	14,0	54	18,0	2,91	1,35
31	Meslek dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.	17	5,7	34	11,3	63	21,0	76	25,3	110	36,7	3,76	1,21
32	Kültür dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.	26	8,7	40	13,3	99	33,0	74	24,7	61	20,3	3,34	1,19
33	Meslek dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm	112	37,3	55	18,3	66	22,0	32	10,7	35	11,7	2,41	1,38
34	Kültür dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.	102	34,0	56	18,7	62	20,7	46	15,3	34	11,3	2,51	1,38
35	Meslek dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.	67	22,3	86	28,7	79	26,3	33	11,0	35	11,7	2,61	1,26
36	Kültür dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.	62	20,7	91	30,3	68	22,7	46	15,3	33	11,0	2,65	1,26
37	Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.	25	8,3	35	11,7	80	26,7	88	29,3	72	24,0	3,49	1,21
38	Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim	33	11,0	44	14,7	98	32,7	70	23,3	55	18,3	3,23	1,22
39	Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum	20	6,7	31	10,3	70	23,3	86	28,7	93	31,0	3,67	1,20
40	Kültür dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.	21	7,0	38	12,7	94	31,3	81	27,0	66	22,0	3,44	1,16
41	Meslek dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor.	21	7,0	36	12,0	76	25,3	87	29,0	80	26,7	3,56	1,20
42	Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor	35	11,7	46	15,3	115	38,3	67	22,3	37	12,3	3,08	1,15
43	Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.	16	5,3	35	11,7	70	23,3	81	27,0	98	32,7	3,70	1,19
44	Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.	34	11,3	45	15,0	82	27,3	90	30,0	49	16,3	3,25	1,22

45	Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.	15	5,0	30	10,0	67	22,3	77	25,7	111	37,0	3,79	1,18
46	Okulda kültür dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.	30	10,0	54	18,0	98	32,7	71	23,7	47	15,7	3,17	1,19
47	Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.	18	6,0	29	9,7	62	20,7	88	29,3	103	34,3	3,76	1,19
48	Kültür dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.	32	10,7	57	19,0	116	38,7	62	20,7	33	11,0	3,02	1,12
49	Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.	23	7,7	33	11,0	82	27,3	77	25,7	85	28,3	3,56	1,22
50	Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.	37	12,3	49	16,3	110	36,7	68	22,7	36	12,0	3,05	1,16
51	Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.	18	6,0	50	16,7	75	25,0	72	24,0	85	28,3	3,52	1,23
52	Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.	31	10,3	45	15,0	97	32,3	75	25,0	52	17,3	3,24	1,20
53	Meslek derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum	14	4,7	16	5,3	56	18,7	63	21,0	151	50,3	4,07	1,15
54	Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum	29	9,7	45	15,0	91	30,3	84	28,0	51	17,0	3,27	1,19
55	Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar	11	3,7	29	9,7	57	19,0	54	18,0	149	49,7	4,00	1,18
56	Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar	41	13,7	44	14,7	102	34,0	71	23,7	42	14,0	3,09	1,21
57	Meslek derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum	90	30,0	65	21,7	62	20,7	53	17,7	30	10,0	2,56	1,34
58	Kültür derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum	54	18,0	66	22,0	77	25,7	46	15,3	57	19,0	2,95	1,36
59	Meslek derslerinden zevk alıyorum.	17	5,7	26	8,7	71	23,7	67	22,3	119	39,7	3,81	1,20
60	Kültür derslerinden zevk alıyorum.	54	18,0	41	13,7	87	29,0	63	21,0	55	18,3	3,08	1,34

Tanıtım ve Yönlendirme Dersinin Değerlendirmesine İlişkin Sorular, Soruların Frekansları ve Yüzdelik Dağılımlarına Göre Yorumlar:

1. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.” ifadesine ($x = 2,91$) % 32,7 lik oranla “az” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
2. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim. ” ifadesine ($x = 3,09$) % 36,0 lik oranla “orta” düzeyinde katılmışlardır.
3. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” ifadesine ($x = 2,92$) % 32,0 lik oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
4. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.” ifadesine ($x = 4,16$) % 33,0 lik oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
5. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” ifadesine ($x = 3,12$) % 57,0 lik oranla “en çok” düzeyinde katılmışlardır.
6. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.” ifadesine ($x = 3,05$) % 30,7 lik oranla “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
7. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerine planlı olarak çalışıyorum.” ifadesine ($x = 2,71$) % 37,0 lük oranla “orta ” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
8. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.” ifadesine ($x = 3,71$) % 33,3 lik oranla “Az” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
9. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.” ifadesine ($x = 3,27$) % 31,7 lik oranla “Çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
10. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum. ” ifadesine ($x = 3,57$) % 38,0 lik oranla “Çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
11. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum. ” ifadesine ($x = 3,21$) % 28,7 lik oranla “En çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
12. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum.” ifadesine ($x = 3,68$) % 34,7 lik oranla “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
13. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesine ($x = 3,41$) % 30,7 lik oranla “En çok” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
14. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum. ” ifadesine ($x = 3,53$) % 27,3 lik oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
15. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” ifadesine ($x = 3,35$) % 31,3 lik oranla “Çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
16. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.” ifadesine ($x = 3,35$) % 33,7 lik oranla “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
17. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.” ifadesine ($x = 3,19$) % 35,7 lik oranla “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir.
18. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum ” ifadesine ($x = 3,01$) % 35,3lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

19. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim. ” ifadesine ($x = 3,99$) % 42,3 lik oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
20. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim. ” ifadesine ($x = 3,52$) % 27,7 lik oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
21. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmekte güçlük çekmem. ” ifadesine ($x = 3,63$) % 31,7 lik oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
22. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmekte güçlük çekmem. ” ifadesine ($x = 3,23$) % 26,7 lik oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
23. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam. ” ifadesine ($x = 2,92$) % 26,7 lik oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
24. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.” ifadesine ($x = 3,02$) % 24,3 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
25. Ankete katılan öğrenciler “Kızlar düşüncesiyle meslek dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.” ifadesine ($x = 2,68$) % 24,3 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
26. Ankete katılan öğrenciler “Kızlar düşüncesiyle meslek dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.” ifadesine ($x = 2,49$) % 33,3 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
27. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.” ifadesine ($x = 3,43$) % 28,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
28. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.” ifadesine ($x = 2,79$) % 22,7 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
29. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” ifadesine ($x = 2,84$) % 28,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
30. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.” ifadesine ($x = 2,91$) % 28,3 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
31. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.” ifadesine ($x = 3,76$) % 36,7 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
32. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.” ifadesine ($x = 3,34$) % 33,0 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
33. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.” ifadesine ($x = 2,41$) % 37,3 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
34. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.” ifadesine ($x = 2,51$) % 34,0 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

35. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.” ifadesine ($x = 2,61$) % 28,7 lük oranla “az” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
36. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.” ifadesine ($x = 2,65$) % 30,3 lük oranla “az” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
37. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” ifadesine ($x = 3,49$) % 29,3 lük oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
38. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim.” ifadesine ($x = 3,23$) % 32,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
39. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” ifadesine ($x = 3,67$) % 31,0 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
40. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.” ifadesine ($x = 3,44$) % 31,3 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
41. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor.” ifadesine ($x = 3,56$) % 29,0 lük oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
42. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor.” ifadesine ($x = 3,08$) % 38,3 lük oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
43. Ankete katılan öğrenciler “Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine ($x = 3,70$) % 32,7 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
44. Ankete katılan öğrenciler “Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.” ifadesine ($x = 3,25$) % 30,0 lük oranla “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
45. Ankete katılan öğrenciler “Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” ifadesine ($x = 3,79$) % 37,0 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
46. Ankete katılan öğrenciler “Okulda kültür dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.” ifadesine ($x = 3,17$) % 32,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
47. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” ifadesine ($x = 3,76$) % 34,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
48. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.” ifadesine ($x = 3,02$) % 38,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
49. Ankete katılan öğrenciler “Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine ($x = 3,56$) % 28,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
50. Ankete katılan öğrenciler “Kültür dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.” ifadesine ($x = 3,05$) % 36,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
51. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.” ifadesine ($x = 3,52$) % 28,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

52. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.” ifadesine ($x = 3,24$) % 32,3 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
53. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum.” ifadesine ($x = 4,07$) % 50,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
54. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum.” ifadesine ($x = 3,27$) % 30,3 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
55. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” ifadesine ($x = 4,00$) % 49,7 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
56. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar.” ifadesine ($x = 3,09$) % 34,0 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
57. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum.” ifadesine ($x = 2,56$) % 30,0 lük oranla “hiç” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
58. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum.” ifadesine ($x = 2,95$) % 25,7 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
59. Ankete katılan öğrenciler “Meslek derslerinden zevk alıyorum.” ifadesine ($x = 3,81$) % 39,7 lük oranla “en çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.
60. Ankete katılan öğrenciler “Kültür derslerinden zevk alıyorum.” ifadesine ($x = 3,08$) % 29,0 lük oranla “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

BÖLÜM V

V.1 SONUÇLAR

Bu araştırmada meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

V.1.1 Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin sayısı daha fazladır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu Anadolu Meslek Lisesinde okumaktadır.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu lise 2. sınıfta okumaktadır.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu okul bitince dört yıllık fakülteye gitmek istiyor.

V.1.2 Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar

1. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum ifadesine daha çok katılmışlardır.
2. Kız öğrenciler kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim değişkenine, erkek öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.
3. Bulgular sonucunda erkek öğrenciler Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir değişkenine, kız öğrencilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir.
4. Bulgulara göre kız öğrenciler kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz değişkenine, erkek öğrencilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir.
5. Bulgulara göre kız öğrenciler kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum değişkenine, erkek öğrencilere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.

V.1.3 Öğrencilerin Sınıf Değişkenine İlişkin Sonuçlar

1. Bulgulara göre Lise 3. sınıf öğrencileri meslek derslerini anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim değişkenine, Lise 2. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

2. Bulgulara göre Lise 3. sınıf öğrencileri kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum değişkenine, Lise 2. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

3. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim değişkenine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

4. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissederim değişkenine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

5. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor değişkenine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

6. Bulgulara göre Lise 2. sınıf öğrencileri Meslek derslerinden zevk alıyorum değişkenine, Lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha fazla katılmışlardır.

V.1.4 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlar

1. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissederim ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

2. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerini anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

3. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

4. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

5. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

6. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

7. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

8. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

9. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

10. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

11. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

12. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

13. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

14. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

15. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

16. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

17. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

18. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

19. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

20. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar ifadesine meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

21. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

22. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar ifadesine anadolu meslek lisesi olan öğrencilere göre daha fazla katılmışlardır.

V.2 TARTIŞMALAR

Bu bölümde; da meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımları ile ilgili bulgular tartışılacaktır.

V.2.1 Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçları İle İlgili Tartışmalar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları Tablo 1 de gösterilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 23,0'ü kız öğrencilerden oluştuğu, % 77'sinin ise erkek öğrencilerden oluştuğu görülmüştür. Anket çalışması yapılırken kız ve erkek öğrencilerin sayısına dikkat edilmemiş, rastgele anket dağıtımı yapılmıştır. Bu tabloya göre meslek liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin çoğunluğunun erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Buradan da meslek liselerini erkek öğrencilerin daha çok tercih ettiği sonucu ile ilişkilendirilebilir.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü değişkenine ilişkin dağılımları Tablo 2 de gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 40,0'ı endüstri meslek lisesi, % 53,0'ü anadolu meslek lisesi, % 7,0'si teknik meslek lisesi öğrencisi olduğu görülmüştür.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine ilişkin Tablo 3 incelendiğinde % 55,7'sinin Lise 2, % 44,3 'ünün öğrencilerin lise 3. sınıfta olduğu görülmüştür.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna ilişkin tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden % 29,0'unun, okulu bitirince iki yıllık yüksek okula gitmek istediği, % 34,7'sinin dört yıllık fakülteye gitmek istediği, % 14,0'ünün mesleğiyle ilgili bir iş yerinde çalışmayı istediği , % 2,3'ünün mesleğiyle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istediği , % 2,0'sinin mesleğiyle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmayı istediği, 'sinin % 15,7'sinin kararsız olduğu ve % 2,3'ünün diğer seçeneğini seçtiği görülmüştür.

V.2.2 Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçları İle İlgili Tartışmalar

Bu bölümde öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bağımlı değişkenlere verdikleri cevaplar tartışılacaktır. (Tablo 5-9) Öğrenciler 60 sorudan sadece 5'ine anlamlı cevaplar vermişlerdir. Bu bölümde yalnızca anlamlı cevaplar tartışılacaktır.

1. Erkek öğrenciler; meslek derslerinde kendimi rahat hissettiklerini belirtmektedir. Bu durum erkek öğrencilerin meslek dersleri ile daha ilgili oldukları ile ilişkilendirilebilir. Meslek lisesindeki öğrencilerin çoğunluğunun erkek öğrenci olması çıkan sonucun doğruluğunu göstermektedir.
2. Kız öğrenciler kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlediklerini belirtmektedirler. Bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran kültür dersleri ile daha ilgili oldukları ile ilişkilendirilebilir.
3. Erkek öğrenciler, meslek dersi öğretmenleri kendileriyle daha çok ilgilendiklerini belirtmektedirler. Buradan erkek öğrencilerin kız öğrencilere nazaran meslek dersi öğretmenleriyle daha iyi iletişim kurdukları sonucuna ulaşılabilir. Bu durumun erkek öğrencilerin meslek derslerine daha iyi motive olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Aynı şekilde meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilere karşı yaklaşımlarının da öğrencilerin meslek derslerine daha iyi motive olmalarını sağladığı düşünülebilir.
4. Bulgular sonucunda kız öğrenciler kültür derslerinde daha rahat hareket ettiklerini belirtmişlerdir. Buradan kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran meslek derslerinin yapıldığı atelye ve sınıflarda daha fazla sıkıldıkları sonucuna ulaşılabilir. Bu durum kız öğrencilerin meslek derslerine daha az motive olmaları ile ilişkilendirilebilir.
5. Kız öğrenciler kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin meslek hayatlarında yarar sağlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Buradan erkek öğrencilerin meslek derslerine daha fazla önem verdiklerini ve kültür derslerinin meslekleri için fazla önemli olmadığını düşündükleri söylenebilir. Meslek liselerindeki öğrencilerin çoğunluğunun erkek olduğu düşünülürse genel olarak meslek lisesi öğrencisinin bu şekilde düşündüğü

sonucuna ulaşılabilir. Bunda meslek lisesine gelen özellikle erkek öğrencilerin biran önce meslek sahibi olmak ve iş hayatına atılmak istemelerinin etkisi olduğu düşünülebilir.

V.2.3 Öğrencilerin Sınıf Değişkenine İlişkin Sonuçlarla İlgili Tartışmalar

Bu bölümde, öğrencilerin sınıf değişkenine göre bağımlı değişkenlere verdikleri cevaplar tartışılacaktır. (Tablo 10-15) Öğrenciler 60 sorudan 6 soruya anlamlı cevap vermişlerdir. Burada sadece anlamlı cevaplar tartışılacaktır.

1. Araştırmaya katılan lise 3. sınıf öğrencileri meslek derslerini anlamak için öğretmenime sorular yönelttiklerini belirtmişlerdir. Bu durum lise 3. sınıf öğrencilerinin meslek dersleriyle daha fazla ilgilendikleri şeklinde yorumlanabilir. Buradan öğrencilerin zamanla meslek derslerine daha fazla ilgi gösterdikleri sonucuna ulaşılabilir.
2. Araştırmaya katılan lise 3. sınıf öğrencileri kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. lise 3. sınıf öğrencilerinin kültür derslerinin gelecekleri için önemli olduğunu düşünmeleri üniversite sınavına girecek olmaları ile ilişkilendirilebilir.
3. Lise 2. sınıf öğrencileri meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçtiklerini belirtmişlerdir. Buradan lise 2. sınıf öğrencilerinin meslek dersi öğretmenlerinden gelen eleştirilere lise 3. sınıf öğrencilerine göre daha çok tepki gösterdikleri söylenebilir. Buradan öğrencilerin meslek dersi öğretmenleriyle zamanla daha iyi bir iletişim kurdukları sonucuna ulaşılabilir.
4. Araştırmaya katılan lise 2. sınıf öğrencileri kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıklarını hissettiklerini belirtmişlerdir. Buradan lise 3. sınıf öğrencilerinin kültür dersi öğretmenleri tarafından daha az anlaşıldıklarını hissettikleri sonucuna ulaşılabilir. Bu durum öğrencilerin üst sınıfa geçtikçe kültür derslerinin azalması ve öğretmenlerin öğrencilerle daha az vakit geçirmeleri ile ilişkilendirilebilir.
5. Araştırmaya katılan Lise 2. sınıf öğrencileri kültür dersi öğretmenlerinin kendilerini daha iyi tanımaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Buradan lise 3. sınıfta kültür derslerinin saatlerinin düşmesinden öğretmenlerin konuları yetiştirme

telaşından öğrencilere fazla vakit ayıramadıkları düşünülebilir. Meslek derslerinin fazla olması ve özellikle atelye derslerinin ortamı meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerle daha fazla ilgilenebilmelerine olanak sağlamaktadır sonucuna ulaşılabilir.

6. Araştırmaya katılan Lise 2. sınıf öğrencileri meslek derslerinden zevk aldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum 3. sınıfta staj için iş yerlerine giden öğrencilerin okul ortamından soğudukları şeklinde yorumlanabilir.

V.2.4 Öğrencilerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlarla İlgili Tartışmalar

Bu bölümde, okul türü değişkenine göre bağımlı değişkenlere verdiği cevaplar tartışılacaktır. (Tablo 16-36) Öğrenciler 60 sorudan 21 soruya anlamlı cevap vermişlerdir. Burada sadece anlamlı cevaplar tartışılacaktır.

1. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerini dinlerken sıkıldıklarını hissetmektedirler. Buradan meslek lisesindeki öğrencilerin meslek derslerine daha az ilgi gösterdiği düşünülebilir. Anadolu lisesindeki öğrenciler sınavla bölümlerini kazanarak geldiklerinden bölümlerinden daha memnun oldukları söylenebilir. Meslek lisesindeki öğrenciler ise not ortalamasına göre puanın yettiği bölüme yerleştiğinden daha az memnun olabilir. Bunun da meslek derslerine olan ilgiyi azalttığı düşünülebilir.
2. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerini anlamak için öğretmenlerine sorular yönelttiklerini belirtmişlerdir. Teknik liseye geçen öğrencilerin kültür dersi ortalamaları diğerlerinden yüksek olduğundan meslek derslerine daha çok ilgi gösterdikleri söylenebilir.
3. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinin gelecekleri için önemli olduğunu düşünmektedirler.
4. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinin gelecekleri için önemli olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu durum teknik lisedeki kültür derslerinin diğer meslek liselerine göre daha fazla olması ile ilişkilendirilebilir. Buradan teknik lise öğrencilerinin üniversite sınavını daha fazla önemsedikleri de düşünülebilir.
5. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerine planlı olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu durum okul türü teknik meslek lisesi olan

öğrenciler kültür derslerinin gelecekle için önemli olduğunu düşündükleri sonucu ile ilişkilendirilebilir.

6. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerinden başarılı olacaklarına inandıklarını belirtmişlerdir. Bu durumda anadolu meslek lisesi öğrencilerinin meslek derslerine daha fazla yoğunlaştıkları bölümlerini daha fazla benimsedikleri düşünülebilir.
7. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerini rahatlıkla anlayabildiklerini belirtmişlerdir. Buradan anadolu meslek lisesi öğrencilerinin bölüm derslerinde daha başarılı oldukları düşünülebilir.
8. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinin işleniş metodu ve yöntemini beğendiklerini belirtmişlerdir.
9. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenleriyle iyi iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Buradan meslek dersi öğretmenlerinin anadolu meslek lisesi öğrencilerinin bölümden ve öğretmenlerinden beklentilerini daha iyi karşıladıkları düşünülebilir.
10. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenleriyle iyi iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Buradan meslek dersi öğretmenlerinin teknik meslek lisesi öğrencilerinin bölümden ve öğretmenlerinden beklentilerini daha iyi karşıladıkları düşünülebilir.
11. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenleriyle öğrenciler arasındaki diyalogun iyi olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum anadolu meslek lisesi öğrencilerinin meslek dersi öğretmenleriyle iyi iletişim kurabilmeleriyle ilişkilendirilebilir.
12. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenleriyle öğrenciler arasındaki diyalogun iyi olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum teknik meslek lisesi öğrencilerinin meslek dersi öğretmenleriyle iyi iletişim kurabilmeleriyle ilişkilendirilebilir.
13. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenleriyle öğrenciler arasındaki diyalogun iyi olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum teknik lise öğrencilerinin kültür derslerine daha fazla önem verdikleri sonucu ile ilişkilendirilebilir. Kültür derslerine daha fazla önem veren öğrencilerin derse daha iyi motive oldukları düşünülebilir. Öğrencilerin derse

olan ilgilerinin de öğretmenle olan iletişimlerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

14. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerinin kendileriyle daha çok ilgilendiklerini belirtmişlerdir.Bu durum meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerle daha fazla beraber olmaları ve bölüm öğrencilerine daha fazla sahip çıkmaları ile ilişkilendirilebilir.
15. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerinin kendileriyle daha çok ilgilendiklerini belirtmişlerdir.Bu durum meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerle daha fazla beraber olmaları ve bölüm öğrencilerine daha fazla sahip çıkmaları ile ilişkilendirilebilir.
16. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerinin genellikle kendilerine yeterince tolerans gösterdiğini belirtmişlerdir.Bu durumdan meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerle daha çok zaman geçirdiğinden onları daha iyi tanıdıkları ve öğrencilerle ilişkilerinde gerektiğinde tolerans gösterebildikleri sonucu çıkabilir.
17. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler meslek dersi öğretmenlerinin genellikle kendilerine yeterince tolerans gösterdiğini belirtmişlerdir.Bu durumdan meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerle daha çok zaman geçirdiğinden onları daha iyi tanıdıkları ve öğrencilerle ilişkilerinde gerektiğinde tolerans gösterebildikleri sonucu çıkabilir.
18. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerinde daha rahat hareket ettiklerini belirtmişlerdir.Bu durum meslek dersi öğretmenlerinin genellikle kendilerine yeterince tolerans göstermeleri sonucu ile ilişkilendirilebilir.
19. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin kendilerine meslek hayatlarında yarar sağlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir.
20. Okul türü anadolu meslek lisesi olan öğrenciler meslek derslerinde öğrendiklerinin meslek sahibi olmalarında katkı sağlayacağını belirtmişlerdir.Buradan anadolu meslek lisesi öğrencilerinin meslek sahibi olmak için meslek derslerinin daha fazla önemli olduğunu düşündükleri söyleyebiliriz.

21. Okul türü meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiklerinin meslek sahibi olmalarında katkı sağladığını belirtmişlerdir.
22. Okul türü teknik meslek lisesi olan öğrenciler kültür derslerinde öğrendiklerinin meslek sahibi olmalarında katkı sağladığını belirtmişlerdir. Buradan teknik meslek lisesi öğrencilerinin kültür derslerine daha fazla önem verdiği söylenebilir.

BÖLÜM VI

VI.1 ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen sonuçlardan yararlanılarak “Meslek liselerindeki öğrencilerin teknik öğretmenlere ve kültür öğretmenlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi” ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. Günümüzde bilinçsiz yönlendirmeler ve yanlış bilgilenmeden kaynaklanan nedenler yüzünden meslek liseleri hak ettiği yerde değildir. Kalifiye teknik eleman eksikliğini tamamlayan meslek liselerine gereken önem ve ilginin gösterilmesi gerekmektedir.
2. Ekonomimizin bel kemiğini oluşturan yetişmiş ara elemanı sağlayan meslek liselerinin doğru tanınması gerekmektedir.
3. Meslek liseleri hakkında yanlış bilinen okuyan her öğrencinin sınıfı kolayca geçeceği fikrinin değişmesi gerekmektedir.
4. Meslek lisesi öğrencilerine kültür derslerinin önemi hakkında gereken bilgi verilmelidir.
5. Akademik yeterliliği olmayan öğrencilerin yönlendirildiği Mesleki Eğitim Merkezleri ile meslek liseleri karıştırılmamalıdır. Bu bilincin öğrencilere de verilmesi gerekmektedir.
6. Okullarımızda eğitim ve öğretimin amaçlarına ulaşabilmesi için öğrenci-öğretmen-veli, personel yönetici etkili ve açık bir iletişim gerekmektedir.
7. Öğrencilerin ilgileri başarılı olmalarında büyük bir faktördür. Bu yüzden öğretmenler öğrencilerin dikkatini nasıl çekmesi gerektiğini bilmesi gerekir.
8. Araştırmacılar, öğretmenlerin kültür derslerine karşı olan tutum, davranış ve inanışlarının öğrencilerin kültür derslerine karşı olumlu tutum ve davranış oluşturmalarında önemli bir faktör olduğunu kabul etmişlerdir. Bu yüzden meslek lisesi öğretmenleri kültür derslerine karşı olumlu bir tutum göstermesi gerekmektedir.
9. Öğretimde kullanılan yöntemlerin öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırıcı ve destekleyici olması gerekmektedir.
10. Öğrencilerin bir kısmının bazı dersleri ve okula karşı geliştirdikleri olumsuz tutumların ve öğrenme faaliyetlerinden zevk almamalarının ardında motivasyon ile

- ilgili faktörler bulunur. Hazırlanan derslerin öğrencilerin ilgileri ile örtüştüğünde motive olurlar. Bu yüzden derslerin ilgi çekici hale getirilmesi gerekmektedir.
11. Öğrencilerin kültür derslerinde sıkılmalarını önlemek için öğretmenlerin mümkün olduğu kadar öğrencileri aktif hale getirmesi gerekmektedir.
 12. Kültür derslerine uygun biçimde donatılmış sınıflara ihtiyaç vardır. Kültür kullanılmak üzere araç ve gereçlerin temin edilmesi önemlidir.
 13. Kültür derslerine öğrenci tarafından gereken önem verilmemektedir. Öğrencilere dersin öneminin öğretmenler tarafından iyi bir şekilde anlatılması gerekmektedir.
 14. Öğrencilerin derse olan ilgileri dersin öğretmeni ile iyi iletişim kurabilmeleriyle de ilgilidir. Bu yüzden öğretmenin öğrencileriyle iyi iletişim kurmalıdır. Bunun içinde etkili iletişim bilgilerine sahip olması gerekmektedir.
 15. Öğretmenler öğrencilerine yeterince zaman ayırmalıdır, gerektiğinde ders dışında da öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenmelidir. Öğrencilerle ders dışında da etkinlikler yaparak öğrenci ile öğretmen arasındaki iletişim düzeyi artırılmalıdır.
 16. Öğretmenlerin sınıfla iyi bir diyalog kurabilmesi için onları iyi tanımaya çalışmak gerekmektedir.
 17. Öğretmenlerin öğrencileri derste başarılı olabileceğine ikna etmesi gerekmektedir.
 18. Kültür derslerinde verilen bilgilerin öğrenciler tarafından nerelerde kullanılacağı ve gelecekte için neden gerekli olduğu hakkında bilgi verilmelidir.
 19. Öğrencilerin kültür derslerine düzenli çalışmalarını sağlamaya çalışmak gerekmektedir.
 20. Öğrencilerin üniversiteye girişi kolaylaştırılmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin kültür derslerine ilgisi arttırılabilir.
 21. Öğretmenlerin iletişim becerilerini arttırmaya yönelik hizmet içi eğitimlerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ağılanması gerekmektedir.
 22. Öğrencilerin öğretmenleri ve dersin işleniş şekli hakkındaki fikirlerini sunmalarına izin verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- 1- AÇIKALIN, A. Teknik ve Toplumsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Pegem Yayın No:14 , Ankara,1994.
- 2- AÇIKALIN, A. Toplumsal Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Pegem Yay., No:10, Ankara, 1995.
- 3- AÇIKALIN, A. "Kırk Yıl Önce, Kırk Yıl Soma" Milli Eğitim Dergisi.Sayı: 137, Ankara, 1998.
- 4- AÇIKGÖZ, K. Etkili Öğrenme ve Öğretme, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 1998
- 5- AĞAOĞLU, E. "Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular."(Editör: Zeki Kaya), SınıfYönetimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2001.
- 6- AİKEN, L. R. Attitudes towards mathematics. Review of Educational Research, Vol. 40, No. 4, 1970.
- 7- AİKEN, L.R. "Attitutes Toward Mathematics". Rewiew of Educational Research, 40, February,1980.
- 8- ALKAN. C. "Eğitim Ortamları", Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, Türkiye, 1979.
- 9- ALKAN, C. ; DOĞAN, H. ; SEZGİN, İ. Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Dördüncü baskı, İstanbul, 1998.
- 10- ANDERSON W. The Effective Teacher (Study Guid Readings), New-York: McGraw-Hill International I;:ditions, Education Series,1989.
- 11- ARI, R. ; SABAN, A. Sınıf Yönetimi. Konya, Günay Ofset,1999.
- 12- ARIK , İ. A. "Öğrenme Psikolojisine Giriş", Der Yayınları, İstanbul,1995.
- 13- ARMSTRONG, J.M. ; Price, RA " Correlates and Predictors of Women's Mathematics Participation" Journal for Research in Mathematics Education, 1982.
- 14- AYDIN,A.: " Sınıf Yönetimi" Anı Yayıncılık,Ankara, Türkiye, 1998.
- 15- BAŞAR,H.: " Sınıf Yönetimi" PegemYayınları, Ankara, Türkiye, 1994.
- 16- BAŞAR, H.: "Sınıf Yönetimi", Pegem, Ankara, Türkiye, 1997.
- 17- BAŞAR, H. Sınıf Yönetimi , PECER A Yayınları, Ankara, 2001.
- 18- BİNBAŞOĞLU. C.: "Eğitim Psikolojisi". Binbaşoğlu Yayınevi. Ankara,Türkiye, 1995.
- 19- BLOOM. "Review of Educational Research February". "İnsan Nitelikleri ve Okulda

- Öğrenme" .Çev;D.A Özçelik. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1979.
- 20-BRADY ,R.R. "Matematik Öğretiminde Problem çözmeye Yaklaşım,Karşılaşılan Zorluklar Ve Olası Durumlar", Çev. Neşe Tertemiz , Çağc Dergisi. Türkiye, 1997.
- 21-BRUNER, J.S.: "Bir Öğretim Kuramına Doğru", çev. Varış ,F. ; Gürkan,T. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, Türkiye,1991.
- 22-BURSALIOĞLU, Z. "Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, Türkiye,1987.
- 23-BÜYÜKKARAGÖZ ,S.; ÇİVİ ,C. " Genel Öğretim Metotları", Öz Eğitim Yayınları, İstanbul, Türkiye, 1997.
- 24-COOPER, J. M. ",The Teacher As a Reflective Decision Maker",Classroom Teaching Skills, DerI.: L M. Cooper Houghton Mifflin Company: Boston, 2003.
- 25-ÇEPNİ, S. New SecondaryScience Teacher'sİn Turkey:Implication for the Acdemy of New Teacher's Programme, YayınlanmamışDoktora Tezi, Üniversity of Southamton, 1993.
- 26-ÇET ,S.: "Orta Öğretim Lise 1.Sınıf Matematik Programının Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. İstanbul ,Türkiye,2000.
- 27-ÇETİNKAYA ,A. ; GÜLMEZ, T.S. "Okul Gelişim Modeli", Milli Eğitim Basımevi, Ankara. Türkiye, 1999.
- 28-ÇİLENTİ, K.:"Eğitim Teknolojisi ve Öğretim", Gül Yayınevi, Ankara, Türkiye,1984.
- 29-ÇOBAN A. "Ankara Merkez Ortaokullarındaki Son Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine İlişkin Tutumları",Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ANKARA,1989.
- 30-ÇUBUKÇU, Z. " Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelimleri" Eğitim Yönetimi. Sayı: 2 yıl: 3. Ankara, 1997.
- 31-DEMİREL, Ö. Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı. Ankara, PegemYayıncılık,2000.
- 32-DİLEK, Ö. "Başarılı Öğretmenlerin Karakteristik Özellikleri" Eğitim Der. Sayı: 5 İstanbul, 1993.
- 33-ERGİN, A."İletişim Öğrenme Teknolojisi", Pegem Yayınları No:17, Ankara,Türkiye, 1995.
- 34-ERGÜN, M." İnsan ve Eğitim", Ocak Yayınları, Türkiye, 1993.
- 35-ERSEVER, O.G."Etkili İletişim",
<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/ersever.htm>(Erişim Tarihi: Mart 2003).
- 36-FİSCUS, E.D.; MANDELL, C. J ; COLLEN, E.: "Eğitim Programlarının Geliştirilmesi" çev. H. Günayer Şanel; Elif Tekin , Özkan Matbaacılık, Ank., Türkiye,

(1997)

- 37- HEALEY, J. M.:** "Your Child's Growing Mind", BZD Yayıncılık, İstanbul, Türkiye, 1994.
- 38- HESAPÇIOĞLU, M.:** "Öğretim İlke ve Yöntemleri", Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, Türkiye, 1992.
- 39- HOROZOĞLU, Ş.** "Öğretmenlerin Yakın Gelecekteki Rollerine İlişkin Görüşleri" Eğitim Yönetimi. Yıl: 4, Sayı: 14. Ankara, 1998.
- 40- ILGAR, L.** "Eğitim Okul ve Sınıf Yönetimi", Beta Basım Yayın, İstanbul, Türkiye, 1996.
- 41- JENKINS, L.** "Sınıflarda Öğrenmenin İyileştirilmesi", çev. Prof. Dr. Gönül Yenersoy, Kalder Yayınları, İstanbul, Türkiye, 1997.
- 42- JONES, V. F. ; Louise S. J.** Comprehensive Classroom Management, Creating Of Communities Support And Solving Problems. Sixth Edition, Allyn and Bacon, Inc. 2001.
- 43- KARDAS, R.:** "Eğitimde Standartlaştırma", Milli Eğitim Basımevi, Ankara, Türkiye, 1985.
- 44- KAVCAR, C.:** "Yüksek Öğretmen Okulunun Öğretmen Yetiştirmedeki Yeri" Adlı Sempozyum, Ankara, Türkiye, 1987.
- 45- KAYA, C.** "Çocuk Eğitiminde Anne Ve Babaya Öneriler", Zambak Yayınları İstanbul, Türkiye, 2000.
- 46- KIZIROĞLU, İ.:** "Fen Bilimleri Öğretmenliği Mesleğine Yönelim ve Yabancı Dilde Eğitim" adlı uluslararası sempozyum bildirisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, Türkiye, 1989.
- 47- MOORE K. D.** Classroom Teaching Skills. McGraw-Hill Companies, USA, 1998.
- 48- MORGİL, F. İ. ; BAYARI, S.** "ÖSS ve ÖYS Fizik Sorularının Soru Alanlarına Göre Dağılımı Çözülebilirlikleri ve Başarının Bağlı Olduğu Etkenler" Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, Türkiye, 1996.
- 49- ÖK, M. ; Göde, O.; Alkan, V.** "İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi", <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/145/ok-gode-alkan.htm> (Erişim Tarihi: Aralık 2004).
- 50- ÖZBEK, N.** "İletişim Becerilerinin Eğitim Üzerine Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Türkiye, 2002.
- 51- ÖZTÜRK, G.; Özkan, R.; Çoskan, S.; Kuru, B.; Demirkaya, F.:** "Okul Yönetiminde Rehberlik Anlayışı", Seminer Kitabı, İstanbul, Türkiye, 2001.

- 52- PAPANASTASIOU, E. C. ; Zembylas, M. The effect of attitudes on science achievement: a study conducted among high school pupils in Cyprus, International Review of Education, 2002.
- 53- PETTY, R.E., Cacioppo, J. The Elaboration Likelihood Model of Persuasion in L. Berkowitz (Ed.) Advances in Experimental Social Psychology, Vol. 19, pp. 123-205. San Diego, CA: Academic Press, 1986.
- 54- PORGALI,Ö."Sınıftaki Sorunları Çözmede Kullanılan İletişim Yöntemi", http://egitisim.inonu.edu.tr/ozlem_etkili_iletisim.htm (Erişim Tarihi: Temmuz 2004).
- 55- PRESSEY, S. L. ; ROBINSON, F. P. "Psikoloji ve Yeni Eğitim II", çev. Prof Dr. Hasan Tan, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, Türkiye, 1989.
- 56- REYNOLDS, D. "Effective teaching and Behaviour Management", <http://www.teachemet.gov.uk/professionaldevelopment/nqtl/behaviourmanagement/classroombehaviour>, 2004.
- 57- REED, A.J.S. ; BERGMAN, V.E." In the Classroom: An Introduction to Education" Guilford, USA,1992.
- 58- SARITAŞ, M. "Sınıf Yönetimi Ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme VeUygulama.", Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, (Editör: Leyla Küçükahmet), Nobel Yayın Dağılım, Ankara,2000.
- 59- SEİFERT, K.L.: "Educational Psychology", Second Edition Houghton Mifflin Company Newyork, çev. Dr. Galip Yüksel, Gazi Üniv. Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye, 1991.
- 60- SNYDER, David W. :Classroom Management For Student Teachers, Music Educators Journal, Jan 98, Vol.84 Issue 4, p37, 4p, 2bw.
- 61- SÖNMEZ, V. "Öğretmen El Kitabı", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, Türkiye, 1986.
- 62- ŞİŞMAN, M. Öğretmenliğe Giriş, Pegem A Yayıncılık, Ankara,1999.
- 63- Şimşek,A."Eğitim İletişimi",Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir,Türkiye, 2000.
- 64- TEPE, D.: "Öğrencilerin Fen Derslerine Karşı Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki", Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. Türkiye, 1999.
- 65- TOK, T. "Öğretmenlik Mesleğinin Öğretmenlerin Gereksinimlerini Karşılama Düzeyleri" Eğitim Yönetimi: Sayı: 2 yıl: 3, Ankara, 1997.
- 66- ÜNAL, S., ADA, S. Sınıf Yönetimi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, 2000.
- 67- VARIŞ,F."Eğitim Bilimlerine Giriş, Alkım Yayınları, İstanbul, Türkiye, 1998.

68-YAVUZER, H."Çocuk Eğitimi", Remzi Kitapevi, İstanbul, Türkiye, 1989.

69- www.meb.gov.tr

70- www.psikolojist.net/

71- www.megep.meb.gov.tr/indextr.html

EKLER

EK 1: ANKET

Değerli öğrenciler;

Bu anket, **Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi** amacıyla ilgili verilere ulaşmak için hazırlanmıştır. Belirteceğiniz görüşler, Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının hangi etkenlere göre değiştiğini belirlemek bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bu ankette sizden istenen, ankette yer alan ifadeleri dikkatlice okuyarak size en uygun seçeneği işaretlemenizdir. Burada önemli olan işaretlediğiniz seçeneğin sizin kendi gerçek durumunuzu yansıtmasıdır. Araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği, anketi yanıtlamadaki içtenliğinize bağlıdır. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlı ve toplu olarak değerlendirilecektir. **Ankette adınızı yazmanıza gerek yoktur.** Lütfen, ankette yer alan ifadelerin tümünü yanıtlayınız.

Araştırmaya sağlayacağınız katkı için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla.

Yüksek Lisans Tez Danışmanı
Prof. Dr Semra ÜNAL

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi
Erdoğan DEDE
Yeditepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü

I. BÖLÜM

Aşağıdaki sorularda seçeneklerden durumunuza en uygun olanı “ X ” işareti ile belirtiniz.

1) Cinsiyetiniz nedir?

() Kız () Erkek

2) Şu anda okuduğunuz okul türünüz nedir?

() Endüstri Meslek Lisesi () Anadolu Meslek Lisesi () Teknik Meslek Lisesi

3) Kaçınıcı sınıftasınız?

() Lise 2 () Lise 3

4) Okulu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz ?

() İki yıllık yüksek okula gitmek istiyorum.

() Dört yıllık fakülteye gitmek istiyorum.

() Mesleğimle ilgili bir iş yerinde çalışmayı istiyorum.

() Mesleğimle ilgili bir iş yeri açarak çalışmayı istiyorum.

() Mesleğimle ilgisi olmayan farklı bir işte çalışmayı istiyorum.

() Kararsızım

() Diğer : Belirtiniz

II. BÖLÜM

	En çok (5)	Çok (4)	Orta (3)	Az (2)	Hiç (1)
1.a) Meslek derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.					
1.b) Kültür derslerini dinlerken sıkıldığımı hissedirim.					
2.a) Meslek derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim.					
2.b) Kültür derslerimi anlamak için öğretmenime sorular yöneltirim					
3.a) Meslek derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.					
3.b) Kültür derslerinin geleceğim için önemli olduğunu düşünüyorum.					
4.a) Meslek derslerine planlı olarak çalışıyorum.					
4.b) Kültür derslerine planlı olarak çalışıyorum.					
5.a) Meslek derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.					
5.b) Kültür derslerimden başarılı olacağıma inanıyorum.					
6.a) Meslek derslerinde kendimi rahat hissediyorum.					
6.b) Kültür derslerinde kendimi rahat hissediyorum					
7.a) Meslek derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
7.b) Kültür derslerimin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyorum					
8.a) Meslek derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum.					
8.b) Kültür derslerimi rahatlıkla anlayabiliyorum					
9.a) Meslek derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum.					
9.b) Kültür derslerimin işleniş metodu ve yöntemini beğeniyorum					
10.a) Meslek dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
10.b) Kültür dersi öğretmenlerimden gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim					
11.a) Meslek dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmede güçlük çekmem.					
11.b) Kültür dersi öğretmenlerime düşüncelerimi tam olarak iletmede güçlük çekmem.					
12.a) Meslek dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.					
12.b) Kültür dersi öğretmenlerimin beni eleştirmesinden hoşlanmam.					
13.a) Kızarlar düşüncesiyle meslek dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.					
13.b) Kızarlar düşüncesiyle kültür dersi öğretmenlerime karşı fikirde olduğumu söyleyemem.					

14.a) Meslek dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.					
14.b) Kültür dersi öğretmenlerim sorunlarımla ders dışında da ilgilenir.					
15.a) Meslek dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.					
15.b) Kültür dersi öğretmenlerim tarafından eleştirildiğimde hemen savunmaya geçerim.					
16.a) Meslek dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.					
16.b) Kültür dersi öğretmenlerim kişisel görüşlerime değer verir.					
17.a) Meslek dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm					
17.b) Kültür dersi öğretmenlerimi dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
18.a) Meslek dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.					
18.b) Kültür dersi öğretmenlerimin anlattıklarını çoğu zaman anlamam.					
19.a) Meslek dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
19.b) Kültür dersi öğretmenlerim tarafından anlaşıldığımı hissedirim					
20.a) Meslek dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum					
20.b) Kültür dersi öğretmenlerimle iyi iletişim kurabiliyorum.					
21.a) Meslek dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor.					
21.b) Kültür dersi öğretmenlerim beni daha iyi tanımaya çalışıyor					
22.a) Sınıfta genellikle meslek dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.					
22.b) Sınıfta genellikle kültür dersi öğretmenlerimle öğrenciler arasındaki diyalog iyidir.					
23.a) Okulda meslek dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.					
23.b) Okulda kültür dersi öğretmenleri daha çok sevilir ve sözü dinlenir.					
24.a) Meslek dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.					
24.b) Kültür dersi öğretmenleri bizimle daha çok ilgilenir.					
25.a) Meslek dersi öğretmenlerim genellikle bize yeterince tolerans gösterir.					
25.b) Kültür dersi öğretmenlerim bize yeterince tolerans gösterir.					
26.a) Meslek derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.					
26.b) Kültür derslerinde daha rahat hareket ediyoruz.					
27.a) Meslek derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum					
27.b) Kültür derslerinde öğrendiğimiz bilgi ve becerilerin bize					

meslek hayatımızda yarar sağlayacağına inanıyorum					
28.a) Meslek derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar					
28.b) Kültür derslerinde öğrendiklerimiz meslek sahibi olmamıza katkı sağlar					
29.a) Meslek derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum					
29.b) Kültür derslerinin yoğun olarak verilmesini gereksiz buluyorum					
30.a)Meslek derslerinden zevk alıyorum.					
30.b)Kültür derslerinden zevk alıyorum.					

III.BÖLÜM

Başka bir görüşünüz varsa belirtiniz?

EK 2 : ÖZGEÇMİŞ

09.11.1977 İstanbul'da doğdum. İlköğretim ve lise öğrenimimi İstanbul'da tamamladım. 1994 yılında Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümünde lisans öğrenimime başladım. 1998 yılında lisans öğrenimimi tamamladım.

1998 yılında M.E.B bünyesinde İstanbul'un Beykoz ilçesinde Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesine Matematik Öğretmeni olarak atandım. 2000 yılında Erzurum'un Horasan ilçesinde bir yıl süreyle asteğmen öğretmenlik yaptıktan sonra görev yerim olan İstanbul'da görevime başladım.

Halen İstanbul Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesinde matematik öğretmeni olarak görev yapmaktayım.

